

RÍKISENDURSKOÐUN

Ársskýrsla 2020

Ársskýrsla Ríkisendurskoðunar 2020

Ríkisendurskoðandi starfar á vegum Alþingis
Umsjón efnis: Guðmundur Björgvin Helgason
Hönnun og umbrot: Jóhannes Jónsson
Ljósmyndir: Jóhannes Jónsson
Ábyrgðarmaður: Skúli Eggert Þórðarson

Aðfaraorð	4
Staða og hlutverk Ríkisendurskoðunar	6
Endurskoðun og eftirlit	8
Endurskoðun ríkisreiknings.....	8
Tekjueftirlit	9
Framkvæmd fjárlaga	10
Eftirlit með fjármálum tengdum stjórnmalastarfsemi	12
Ársreikningar kirkjugarða	12
Sjóðir og sjálfseignarstofnanir sem starfa samkvæmt staðfestri skipulagsskrá	12
Fjárhagsendurskoðun	14
Stjórnsýsluúttektir	15
Skýrslur til Alþingis	15
Eftirfylgni stjórnsýsluúttekta	24
Embættið	28
Mannauður	28
Framtíðarsýni Ríkisendurskoðunar 2019-2024	31
Stefnumótun og starfsmannafundir	32
Alþjóðasamstarf	34
Húsnæðismál	36
Þróunar- og tæknimál	37
Greinar	38
Endurskoðun á almennum markaði og hjá hinu opinbera	38
Endurskoðun á tímum Covid-19	40
Ríkisfjármál fyrr og nú	42
Ársreikningur 2020	44

Aðfaraorð

Árið 2020 varð með allt öðrum hætti en flestir gerðu ráð fyrir og ljóst að það ár mun fara í sögubækurnar. Kórónuveirufaraldurinn sem skall á heimsbyggðinni snemma á árinu átti eftir að hafa meiri og alvarlegri áhrif en í fyrstu var útlit fyrir. Ráðstafanir til að sporna við útbreiðslu faraldursins settu daglegt líf úr skorðum og höfðu mikil áhrif um allan heim. Afleiðingarnar höfðu lamandi áhrif á líf fólks, stöðvuðu stóran hluta atvinnulífs og settu lífsviðurværi fjölda fólks í uppnám. Við þessar aðstæður reyndu opinberar stofnanir og atvinnulíf á Íslandi að rækja skyldur sínar með breyttu vinnulagi til að virða sóttvarnarráðstafanir og tilheyrandi samkomutakmarkanir.

Nú á vormánuðum 2021 þegar þessi orð eru rituð, er útlit fyrir að hægt verði að aflétta flestum takmörkunum innanlands á grundvelli fjöldabólusetninga. Liðið ár varð því í sérflokkum þar sem drjúgum hluta af starfsemi hins opinbera var sinnt frá heimilum ríkisstarfsmanna. Ríkisendurskoðun varð engin undantekning frá því og mótaði ný vinnubrögð í ljósi aðstæðna. Sett voru ný markmið, annars vegar að koma í veg fyrir að smit bærisk á vinnustaðinn og hins vegar að halda uppi þeirri starfsemi sem embættinu er ætlað að sinna lögum samkvæmt. Hvort tveggja tókst, vinnustaðurinn hélst smitlaus og verkefnum var sinnt með nokkurn veginn sömu afköstum og áður höfðu verið. Ríkisendurskoðun hafði skömmu fyrir upphaf faraldursins lokið við að innleiða hópinnakerfi sem breytti miklu í þessu ástandi og gerði það að verkum að starfsfólk gat haldið nánd við vinnustaðinn og starfsfélagana að mestu heiman frá sér og haldið áfram störfum þrátt fyrir miklar samkomutakmarkanir. Heimsóknir út í stofnanir voru færðar yfir í fundahald í gegnum hópinnakerfi. Sömuleiðis var öllum ferðalögum frestað.

Að auki kallaði faraldurinn á ný verkefni sem Ríkisendurskoðun réðst í. Ákveðið var að taka upp eins konar samtímaeftirlit með efnahagsráðstöfunum stjórnvalda um leið og til þeirra var stofnað. Aðstæður kölluðu á breytingar, m.a. til að auðvelda Alþingi að leggja mat á aðgerðir og áhrif þeirra þegar

framlengja þurfti gildistíma ýmissa úrræða. Ríkisendurskoðun hóf þannig úttekt á þeim ráðstöfunum sem gripið var til og var lokið við þrjár skýrslur um ráðstafanir stjórnvalda. Miðuðu ráðstafanirnar að því að draga úr skyndilegum breytingum á starfsumhverfi fyrirtækja vegna faraldursins. Um leið gerði Ríkisendurskoðun athugun á því hvernig faraldurinn hafði áhrif á afkomu ríkissjóðs. Þá er ljóst að faraldurinn mun verða eitt af áherslumálum í fjárhagsendurskoðun stofnana og fjárlagaliða næstu árin þar sem áhrif hans á fjárhagsafkomu ríkisaðila og breytingar í rekstri þeirra verða könnuð.

Mikilvægast er þó að horfa til þess að þrátt fyrir alla erfiðleikana sem faraldurinn hafði í för með sér stendur upp úr hversu mörgum gekk vel að laga sig að nýjum aðstæðum og haga seglum eftir vindi. Ýmsar framfarir í vinnubrögðum og nýtingu tækni urðu sem bein afleiðing faraldursins. Sú aukna hagræðing sem þannig náðist er það jákvæða sem mun standa eftir þegar frá líður.

Enda þótt kórónuveiran hafi vissulega sett sinn svip á störf Ríkisendurskoðunar á árinu 2020 var þó margt annað sem einkenndi starfið. Áfram var unnið að stefnumótun embættisins þótt gera hafi þurft hlé vegna takmarkaðra möguleika á að halda hefðbundna starfsmannafundi. Þessu starfi mun verða fram haldið á næstu misserum og samhliða ýtt úr vör ýmsum úrbótum. Breytingar á húsnæði Ríkisendurskoðunar hafa haldið áfram en starfsemin hefur sem fyrr ekki verið flutt í annað húsnæði meðan á framkvæmdum stendur, heldur hefur starfsfólk þrengt að sér með því að nýta fundaherbergi og kennslusal sem starfsstöðvar.

Stjórnsýsluúttektir voru eins og áður sú afurð Ríkisendurskoðunar sem var hvað mest áberandi í almennt umræðu. Þingbeiðnirnar sem ganga framar öðrum úttektum urðu sex að tölu og ná flestar þeirra til umfangsmikilla og afar fjölbreyttra og ólíkra þátta í rekstri hins opinbera. Hafa á síðustu árum

ekki verið samþykktar jafnmargar þingbeiðnir um að ríkisendurskoðandi geri úttektir á ýmsum málum, á jafnstuttum tíma eins og gerðist á Alþingi haustið 2020. Auk þeirra valdi embættið sjálft úttektarandlög.

Þegar líða fór að árslokum 2020 var orðið ljóst að afkoma ríkissjóðs yrði umtalsvert lakari á næstu árum vegna mikils kostnaðar sem falla mun á ríkissjóð vegna faraldursins. Því til viðbótar hafa tekjur ríkissjóðs dregist saman og líklegt er að einhverjar ábyrgðir muni falla á ríkissjóð í samræmi við löggjöf um ríkisábyrgðir vegna faraldursins. Allt þetta, aukin útgjöld, lægri tekjur og auknar ábyrgðir mun hafa áhrif á efnahag ríkisins. Því er mikilvægt að stjórnvöld leiti nýrra leiða til að hagræða og auka skilvirkni.

Tækifæri geta falist í því að færa saman verkefni sem ekki verða unnin af öðrum en opinberum stjórnvöldum. Það eru ýmsir möguleikar til aukinnar hagræðingar í ríkisrekstrinum. Slík hagræðing getur verið stjórnvöldum og starfsfólki hins opinbera tækifæri til að endurmeta verklag og áherslur í ljósi breyttrar tækni. Í þessu felast einnig áskoranir til að nýta möguleikana til jákvæðrar uppbyggingar nýrra og hagkvæmari lausna en nú eru fyrir hendi. Þar má sérstaklega nefna aukna sjálfvirkni og svigrúm til að þróa opinbera þjónustu þannig að almenningur geti í auknum mæli afgreitt sig sjálfur. Með þeim hætti ætti að vera unnt að draga úr kostnaði við bakvinnslu og þar með minnkar handavinna og tvískráning.

Almennt skiptir miklu í ríkisrekstrinum að nýta fjármuni hins opinbera, þ.e. skattfé almennings, á sem hagkvæmastan og skilvirkastan hátt. Það er líklegt að aukin áhersla muni verða á að gera ríkisreksturinn hagkvæmari en verið hefur. Er margt sem bendir til að á næstu árum muni ríkissjóður þurfa á slíkum ráðstöfunum að halda. Því ber að taka fagnandi þeim áskorunum sem takast þarf á við að nýta betur skattfé almennings.

Skúli Eggert Þórðarson

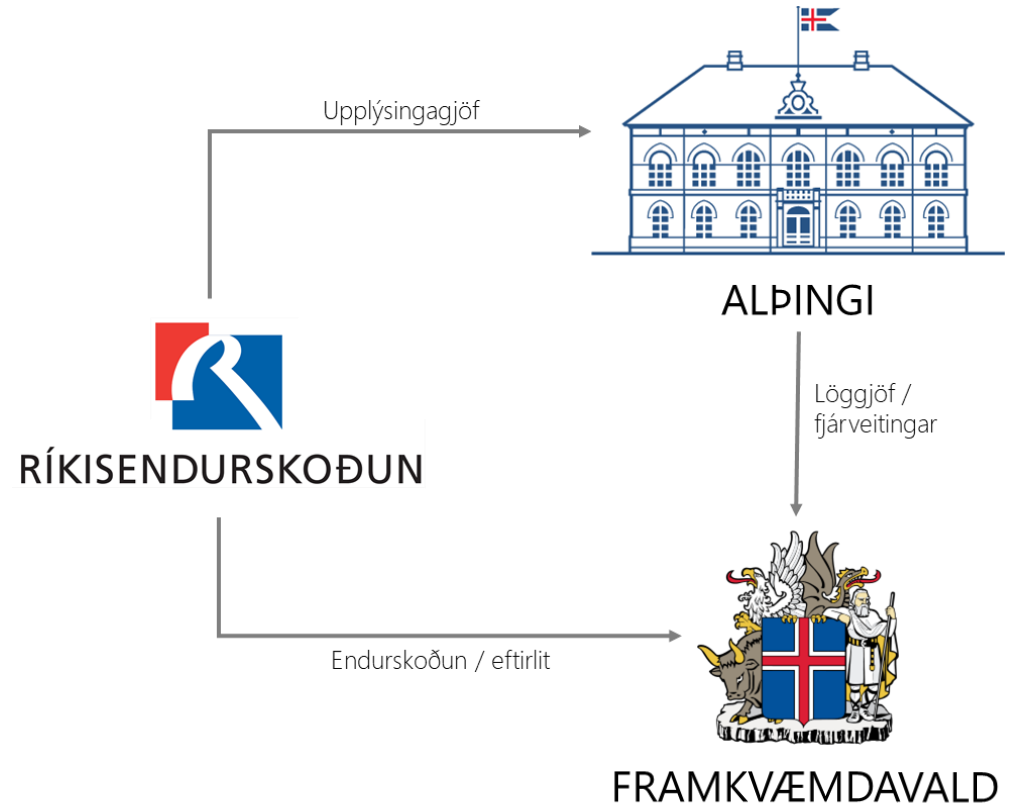
Staða og hlutverk Ríkisendurskoðunar

Ríkisendurskoðun er sjálfstæð stofnun sem starfar á vegum Alþingis og er þáttur í eftirliti löggjafarvaldsins með framkvæmdavaldinu. Stofnunin endurskoðar ríkisreikning og reikninga stofnana og fyrirtækja sem hafa með höndum rekstur eða fjárvörslu á vegum ríkisins. Þá stuðlar stofnunin að umbótum á fjármálastjórn slíkra aðila sem og bættri hagkvæmni, skilvirkni og árangri þeirra.

Ríkisendurskoðun starfar samkvæmt lögum nr. 46/2016 um ríkisendurskoðanda og endurskoðun ríkisreikninga. Ýmis önnur lög varða jafnframt starfsemi stofnunarinnar, t.d. lög nr. 123/2015 um opinber fjármál og lög nr. 70/1996 um réttindi og skyldur starfsmanna ríkisins. Þá er Ríkisendurskoðun falin tilgreind verkefni samkvæmt ýmsum lögum, t.d. lögum nr. 19/1988 um sjóði og stofnanir sem starfa samkvæmt staðfestri skipulagsskrá, lögum nr. 36/1993 um kirkjugarða, greftrun og líkbrennslu og lögum nr. 162/2006 um fjármál stjórnmalasamtaka og frambjóðenda og um upplýsingaskyldu þeirra.

Lög nr. 46/2016 tryggja ríkisendurskoðanda í störfum sínum aðgang að rafrænum gögnum og ýmsum opinberum skráum, án gjaldtöku. Ríkisendurskoðandi hefur þar einnig skýra heimild til að skoða bókhald þriðja aðila vegna endurskoðunar á endurgreiðslum úr ríkissjóði til einkaaðila.

Starfsfólk Ríkisendurskoðunar fylgir stöðlum og leiðbeiningum Alþjóðasamtaka ríkisendurskoðanda (INTOSAI) og eftir atvikum stöðlum Alþjóðasamtaka endurskoðenda (IFAC) í störfum sínum. Enn fremur fylgir starfsfólk siðareglum Ríkisendurskoðunar. Þar sem Ríkisendurskoðun heyrir undir Alþingi gilda stjórnslulög og upplýsingalög ekki um starfsemi stofnunarinnar umfram það sem fram kemur í lögum um ríkisendurskoðanda og endurskoðun ríkisreikninga. Engu að síður gilda vissar óskráðar meginreglur stjórnsluréttar um stofnunina.

Samkvæmt lögum eru helstu verkefni ríkisendurskoðanda eftirfarandi:

Fjárhagsendurskoðun

Endurskoðun ríkisreiknings og reikninga stofnana og fyrirtækja sem eru að hálfu eða meira í eigu ríkisins. Endurskoðun reikninga þeirra aðila sem starfa á ábyrgð ríkisins eða sinna lögbundinni þjónustu eða öðrum verkefnum gegn greiðslu eða styrkjum úr ríkissjóði. Ábendingar um það sem betur má fara í bókhaldi, reikningsskilum, innra eftirliti og rekstri og öryggi upplýsingakerfa.

Stjórnsýsluendurskoðun

Úttektir á frammistöðu stofnana og fyrirtækja ríkisins og aðila sem þiggja framlög frá ríkinu. Mat á meðferð og nýtingu ríkisfjár, þ.e. á hagkvæmni, skilvirkni og árangri ríkisaðila, ásamt ábendingum um hvað athuga þurfi til að bæta þá þætti sem hafa farið úrskeiðis.

Eftirlit með tekjum ríkisins

Yfirferð á forsendum álagningar opinberra gjalda og annarra skatta. Könnun á forsendum afskriftarkrafna og annarra krafna hins opinbera og opinberra hlutafélaga. Eftirlit með innheimtu opinberra gjalda og annarra gjalda sem m.a. opinber hlutafélög innheimta, svo og með innheimtu rekstrartekna stofnana.

Eftirlit með framkvæmd fjárlaga

Eftirlit með því hvort fjárreiður og fjárhagslegar ákvarðanir stofnana eru í samræmi við fjárlög, lög um opinber fjármál og reglugerð um framkvæmd fjárlaga.

Eftirlit með fjárreiðum kirkjugarða

Móttaka, úrvinnsla og birting upplýsinga úr ársreikningum kirkjugarða.

Eftirlit með ársreikningum sjálfseignarstofnana og sjóða

Móttaka, úrvinnsla og birting upplýsinga úr ársreikningum sjóða og stofnana sem starfa samkvæmt staðfestri skipulagsskrá.

Eftirlit með fjárreiðum stjórnmalasamtaka og frambjóðenda

Móttaka, úrvinnsla og birting upplýsinga um tekjur og gjöld stjórnmalasamtaka, þátttakenda í prófkjörum og frambjóðenda í kjöri til embættis forseta Íslands.

Þótt ríkisendurskoðandi starfi á vegum Alþingis er hann sjálfstæður og engum háður í störfum sínum. Ríkisendurskoðandi ákveður hvernig hann sinnir hlutverki sínu og velur og skipuleggur verkefni sín sjálfur. Stjórnskipunar- og eftirlitsnefnd Alþingis getur farið fram á að ríkisendurskoðandi taki saman skýrslur um málefni sem falla undir starfssvið stofnunarinnar og sama gildir ef níu þingmenn óska eftir skýrslu í þingsal. Taki ríkisendurskoðandi beiðni til athugunar ákveður hann nálgun að viðfangsefninu, aðferð, tímaramma athugunar og framsetningu á niðurstöðum.

Ríkisendurskoðun gerir viðkomandi stofnunum, Alþingi og almenningi grein fyrir niðurstöðum athugana sinna í rafrænum skýrslum og fréttum sem birtar eru á vefsíðu stofnunarinnar, www.rikisendurskodun.is. Niðurstöður sem snerta viðkvæm innri málefni stofnana eru þó ekki gerðar opinberar. Alþingi fjallar um skýrslu Ríkisendurskoðunar samkvæmt lögum um þingsköp Alþingis og sérstökum reglum um þinglega meðferð skýrslna Ríkisendurskoðunar.

Endurskoðun og eftirlit

Endurskoðun ríkisreiknings

Endurskoðun ríkisreiknings heldur áfram að vera veigamesta einstaka endurskoðunarverkefni Ríkisendurskoðunar. Ríkisreikningur fyrir árið 2019 var gefinn út 9. júlí 2020, undirritaður af fjármála- og efnahagsráðherra og fjársýslustjóra ríkisins. Ríkisendurskoðandi áritaði reikninginn sama dag með rafrænum hætti. Áritun ríkisendurskoðanda er að finna á bls. 14 í ríkisreikningi.

Framsetning endurskoðunarskýrslu Ríkisendurskoðunar var með sama sniði og fyrri ár. Ríkisreikningur ársins 2019 er þriðji ríkisreikningurinn sem gerður er í samræmi við ákvæði laga um opinber fjármál nr. 123/2015, en lögin kveða á um að ríkisreikningur skuli vera að fullu á rekstrargrunni og byggja á alþjóðlegum reikningsskilastöðlum fyrir opinbera aðila (IPSAS). Innleiðingu nýrra reikningsskilareglna er ekki lokið en Reikningsskilaráð heimilaði tímabundna frestun á sex stöðlum og er gerð grein fyrir áhrifum þess í skýringum með ríkisreikningi.

Endurskoðun hjá ríkisendurskoðanda byggir á alþjóðlegum endurskoðunarstaðli fyrir opinbera aðila. Markmið endurskoðunar er að afla nægjanlegrar vissu um að ríkisreikningurinn sé án verulegra annmarka þannig að hægt sé að gefa út áritun sem felur í sér álit á reikningnum. Álitið tekur mið af upplýsingum í ríkisreikningnum, hvort sem þær eiga við um fjárhæðir eða skýringar og getur áritunin verið fyrirvaralaus, með fyrirvara, neikvæð eða án álits. Með áritun ríkisreiknings er gefið óháð álit sem beint er til notenda svo þeir geti lagt mat á upplýsingar í reikningnum.

Magnús Lyngdal Magnússon sérfræðingur, Guðrún Jenný Jónsdóttir sviðsstjóri, Guðrún Eggertsdóttir sérfræðingur, Haraldur Guðmundsson sérfræðingur, Svava Þóra Hinriksdóttir sérfræðingur og Birgitta Arngrímsdóttir mannauðsstjóri

Áritun ríkisendurskoðanda á ríkisreikning 2019 er með tilvísun til laga nr. 123/2015 um opinber fjármál og er án fyrirvara en með ábendingu um stöðu innleiðingar. Fram kemur að ríkisendurskoðandi telji að fjárhagur íslenska ríkisins sé traustur og að ríkisreikningur gefi glögga mynd af fjárhagsstöðu hans. Eignastaða ríkisins er góð, eignir standa undir skuldum en endanlegu mati á bæði eignum og skuldum er ekki lokið þar sem innleiðing á nýjum reikningsskilareglum er enn yfirstandandi.

Í skýrslu um endurskoðun ríkisreiknings, sem send var Alþingi 1. október 2020, er fjallað ítarlegar um endurskoðun ríkisreiknings 2019. Þar kemur m.a. fram að lög nr. 123/2015 um opinber fjármál séu tímamótalög sem færa reikningsskil hins opinbera meira í átt til reikningsskila lögaðila og skapa opinberum fjármálum nýja og um margt merkilega umgjörð. Innleiðing laganna hefði þó þurft meiri undirbúning og mátt vera markvissari, enda hefur komið í ljós að innleiðing reikningsskilastaðla hefur reynst tímafrekari en ráð var fyrir gert og haft truflandi áhrif á rekstur ýmissa stofnana.

Ríkisendurskoðandi leggur áherslu á að löggjöf um ríkisfjármálin sé skýr og ótvíræð þannig að ekki skapist ágreiningur um túlkun lagaákvæða. Mikilvægt er að huga að nauðsynlegum lagfæringum á lögum nr. 123/2015 um opinber fjármál í ljósi reynslunnar og til að leysa úr þeim álitamálum sem skapast hafa frá innleiðingu laganna.

Tekjueftirlit

Á undanförunum árum hefur ríkisendurskoðandi lagt vaxandi áherslu á að hafa eftirlit með tekjum ríkisins og í því skyni komið á fót sviði tekjueftirlits hjá stofnuninni. Um tekjueftirlit er fjallað í 6. gr. a. laga nr. 46/2016 um ríkisendurskoðanda og endurskoðun ríkisreikninga. Þar kemur fram að slíkt eftirlit feli í sér að yfirfara forsendur álagningar opinberra gjalda og annarra skatta, kanna forsendur afskrifta skattkrafna og annarra krafna hins opinbera og opinberra hlutafélaga, fylgjast með innheimtu opinberra gjalda og annarra gjalda sem meðal annars opinber hlutafélög innheimta og hafa eftirlit með innheimtu rekstrartekna stofnana. Tekjueftirlit er að mestu unnið að frumkvæði ríkisendurskoðanda en einnig eftir beiðnum Alþingis.

Á árinu 2020 var hafist handa við frumkvæðisúttekt á innheimtu opinberra gjalda og afskriftum þeirra hjá innheimtumönnum ríkissjóðs, sem eru í dag níu talsins. Verkefnið er nokkuð umfangsmikið enda nýmæli að viðhafa markvisst eftirlit með innheimtu ríkistekna. Gert er ráð fyrir að verkinu ljúki með skýrslu til Alþingis síðla árs 2021.

Á árinu bárust enn fremur beiðnir frá Alþingi þar sem vísað var sérstaklega til ákvæða laga nr. 46/2016 hvað varðar tekjueftirlit. Var þar m.a. um að ræða beiðni um úttekt á starfsemi Skattsins við framkvæmd tollalaga sem er í fullri vinnslu og beiðni um úttekt á starfsemi Vegagerðarinnar en enn fremur kemur tekjueftirlit að yfirstandandi úttekt á Landhelgisgæslu Íslands og fleiri úttektarverkefnum sem unnin eru þvert á svið Ríkisendurskoðunar.

Samtímaeftirlit með áhrifum kórónuveirufaraldursins á tekjur ríkissjóðs var einnig stór þáttur í starfsemi sviðsins á árinu 2020 en þar er aðallega um að ræða eftirlit með þróun innheimtu, eftirlit með lækkun tekna, s.s. af virðisaukaskatti og mat á áhrifum frestana á gjalddögum staðgreiðslu og tryggingagjalds.

Framkvæmd fjárlaga

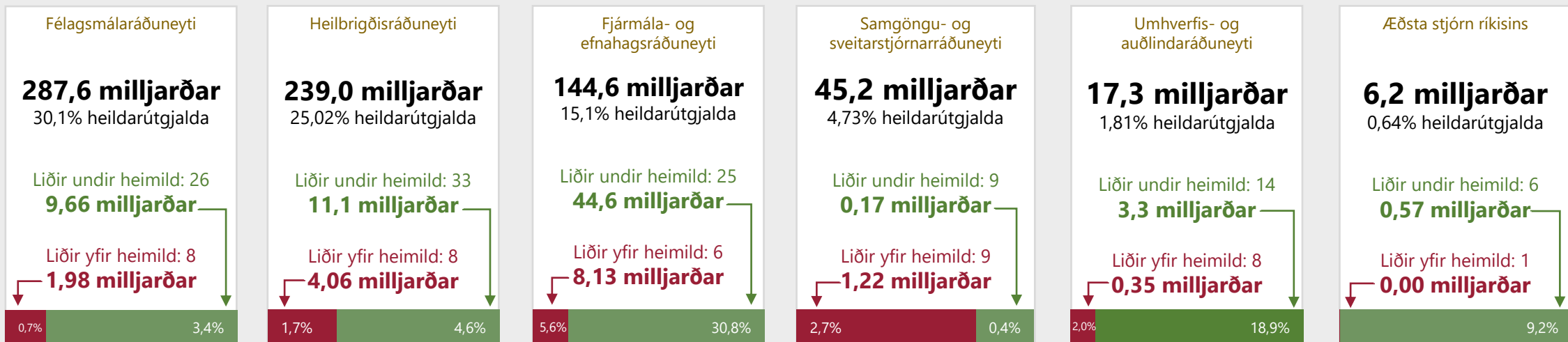
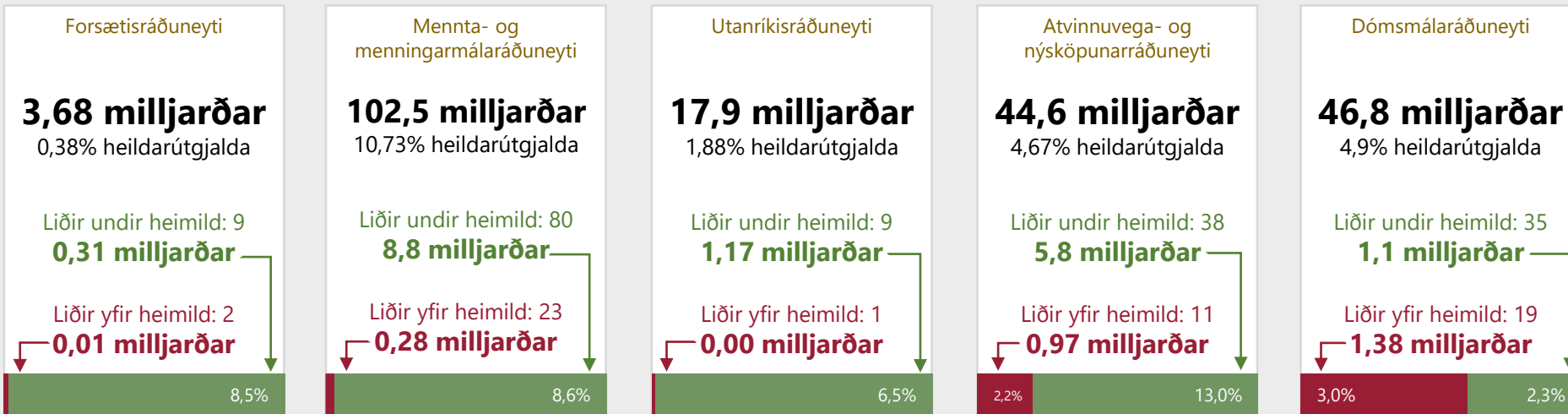
Í samræmi við lög nr. 46/2016 um ríkisendurskoðanda og endurskoðun ríkisreikninga sinnir Ríkisendurskoðun sérstöku eftirliti með framkvæmd fjárlaga, auk reglubundinnar fjárhagsendurskoðunar. Felst eftirlit þetta í því að fylgjast með því hvort stofnanir fari að ákvæðum fjárlaga, laga um opinber fjármál og reglugerða er varða framkvæmd fjárlaga.

Á næstu síðu er frávikagreining á útgjöldum ríkisaðila gagnvart fjárheimildum fyrir árið 2020 en þar eru sýnd heildargjöld ráðuneyta ásamt hlutfalli af heildarútgjöldum allra ráðuneyta. Þá er tilgreindur fjöldi fjárlagaliða sem var undir eða yfir fjárheimild ásamt frávikum í fjárhæð og sem hlutfall af gjöldum.

Fjárheimildir eru samkvæmt fjárlögum, fjáráukalögum, millifærslum og fluttrar stöðu frá fyrra ári.

Sigríður Kristjánsdóttir sérfræðingur og Jakob G. Rúnarsson deildarstjóri

Eftirlit með fjármálum tengdum stjórnmalastarfsemi

Samkvæmt lögum nr. 162/2006 hefur ríkisendurskoðandi eftirlit með vissum þáttum í fjármálum stjórnmalasamtaka og frambjóðenda í persónukjöri. Stjórnmalasamtökum ber skylda til að skila ársreikningi til Ríkisendurskoðunar fyrir 1. nóvember ár hvert. Frambjóðendum í persónukjöri, s.s. forsetaframboði og prófkjörum ber að skila embættinu uppgjöri um tekjur og kostnað vegna kosningabaráttu eigi síðar en þremur mánuðum eftir að kjör fer fram ef heildarkostnaður eða -tekjur eru umfram tiltekna fjárhæð.

Ríkisendurskoðun fer yfir ársreikningana og uppgjör og kannar meðal annars hvort framlög einstaklinga og lögaðila til stjórnmalasamtaka séu í samræmi við lög. Að þeirri skoðun lokinni eru ársreikningarnir og uppgjörin birt á heimasíðu Ríkisendurskoðunar.

Á árinu 2020 birti Ríkisendurskoðun ársreikninga frá 14 stjórnmalasamtökum vegna ársins 2019. Jafnframt voru birt uppgjör tveggja frambjóðenda í forsetakosningum sem fram fóru í júní 2020.

Seint á árinu 2020 hófst vinna við að uppfæra og endurbæta leiðbeiningar til stjórnmalasamtaka og frambjóðenda í persónukjöri og voru þær birtar snemma árs 2021 á heimasíðu Ríkisendurskoðunar.

Ársreikningar kirkjugarða

Ríkisendurskoðun hefur lögboðið eftirlit með ársreikningum kirkjugarða samkvæmt ákvæðum laga nr. 36/1993, um kirkjugarða, greftrun og líkbrennslu.

Kirkjugarðsstjórnir bera ábyrgð á því að senda ársreikninga kirkjugarða til embættisins fyrir 1. júní ár hvert.

Ríkisendurskoðun fer yfir reikningana, áritanir endurskoðenda, stemmir af samtölur og kallar eftir leiðréttum ársreikningum ef þörf er á. Oft á tíðum gengur þó erfiðlega að fá leiðrétt ársreikninga afhenta og þá er mikið um að ársreikningum sé skilað án undirritana.

Alls eiga 242 kirkjugarðar í níu prófastsdæmum að skila ársreikningum til Ríkisendurskoðunar. Á árinu 2020 bárust reikningar frá 194 kirkjugörðum. Í þessu sambandi er vert að hafa í huga að eitthvað er um að kirkjugarðar skili sameiginlegum ársreikningum þrátt fyrir að garðarnir hafi ekki verið formlega sameinaðir. Þá skiluðu þrír kirkjugarðar röngum eða ófullnægjandi ársreikningum og hafa ítrekanir um rétt skil ekki skilað árangri til þessa.

Sjóðir og sjálfseignarstofnanir sem starfa samkvæmt staðfestri skipulagsskrá

Samkvæmt lögum nr. 19/1988 um sjóði og stofnanir sem starfa samkvæmt staðfestri skipulagsskrá hefur ríkisendurskoðandi ákveðið eftirlit með fjárreiðum þeirra sjóða og stofnana sem falla undir gildissvið laganna. Eftirlitið er unnið í nánú samstarfi við sýslumanninn á Norðurlandi vestra sem samþykkir stofnskrár og veitir leyfi fyrir breytingum og niðurlagningu þessara aðila. Vörsluaðilum þessara sjóða og stofnana ber að skila ársreikningum fyrir næstliðið ár til Ríkisendurskoðunar fyrir 30. júní ár hvert ásamt skýrslu um hvernig fé sjóðs eða stofnunar hefur verið varið á því ári.

Auður Ýr Jóhannsdóttir sérfræðingur

Ríkisendurskoðun ber samkvæmt fyrrgreindum lögum að halda skrá yfir heildartekjur, gjöld, eignir og skuldir allra þeirra sjóða og stofnana sem falla undir lögin. Ríkisendurskoðun birtir árlega útdrátt úr ársreikningum sem staðið hefur verið skil á til embættisins. Í skýrslu fyrir skil ársreikninga 2019 kemur fram að í árslok 2020 voru 696 virkar sjálfseignastofnanir og sjóðir sem falla undir lög nr. 19/1988. Alls bar þó 705 stofnunum og sjóðum að standa skil á ársreikningi og skýrslu til Ríkisendurskoðunar en á árinu 2020 voru staðfestar sjö nýjar skipulagsskrár og 16 stofnanir eða sjóðir voru lagðir niður. Af þessum 705 aðilum skiluðu 473 ársreikningi og skýrslu til Ríkisendurskoðunar vegna rekstrarársins 2019.

Athygli vekur að 52 virkir sjóðir eða stofnanir hafa aldrei staðið skil á ársreikningi til Ríkisendurskoðunar þrátt fyrir árlegar ítrekanir og árlega vantar skil frá um 30-40% sjóða og stofnana á skrá. Ríkisendurskoðun hefur margoft bent stjórnvöldum á að virkari lagaúrræði þarf til að knýja fram skil á ársreikningum þessara aðila án þess að brugðist hafi verið við þeim ábendingum.

Fjárhagsendurskoðun

Fjárhagsendurskoðun miðar að því að:

- Reikningsskil gefi glögga mynd af rekstri, fjárhagslegri stöðu og breytingu á henni á árinu í samræmi við settar reikningsskilareglur fyrir opinbera aðila.
- Kanna innra eftirlit stofnana og fyrirtækja og hvort það tryggji viðunandi árangur.
- Rekstur og umsvif séu í samræmi við heimildir fjárlaga, fjárukalaga og annarra laga, lögmæt fyriræli, samninga og starfsvenjur þar sem það á við.

Eftir gildistöku laga um opinber fjármál, þar sem reikningsskil ríkisins voru að fullu færð á rekstrargrunn, varð endurskoðun ríkisreiknings umfangsmesta einstaka endurskoðunarverkefnið á hverju ári. Vegna þessa breyttust áherslur í fjárhagsendurskoðun í þá átt að leggja áherslu á árlega endurskoðun umfangsmestu stofnana ríkisins, enda hafa þær mesta þýðingu þegar meta þarf hvort ríkisreikningur gefi glögga mynd af rekstri og efnahagi ríkissjóðs í heild. Hins vegar er áhættan á að eitthvað fari úrskaiðis í bókhaldi eða rekstri ekki síður fyrir hendi hjá smærri stofnunum og því er mikilvægt að líta til þeirra einnig við árlegt val á endurskoðunarverkefnum.

Þegar búið er að velja stofnun eða fjárlagalið til endurskoðunar er möguleg áhætta tengd bókhaldi, fjármálastjórn og rekstri metin og hugað er að undirbúningi, gerð endurskoðunaráætlunar og mati á innra eftirliti. Niðurstöður áhættumats ráða hvaða endurskoðunaraðgerðum skuli beitt. Við lok endurskoðunar tekur við skýrslugerð þar sem niðurstöður eru settar fram og er skýrslan birt á vef Ríkisendurskoðunar. Á árinu 2020 birti Ríkisendurskoðun 11 skýrslur vegna endurskoðunar á ársreikningum ríkisaðila í A-hluta. Ríkisendurskoðun endurskoðaði og áritaði ársreikninga þriggja ríkisfyrirtækja og sjóða í B-hluta ríkissjóðs og 21 hlutafélags í meirihlutaeigu ríkisins á árinu 2020 og eru þá dótturfélög meðalin.

Ríkisendurskoðun hefur nýtt útvistunarheimild í 7. gr. laga nr. 46/2016 til að fela endurskoðendum eða öðrum sérfræðingum að vinna í umboði sínu að einstökum verkefnum sem stofnuninni eru falin með lögum. Verkefnin eru þá boðin út í samræmi við lög nr. 120/2016 um opinber innkaup eða gerðir samningar við fyrirtæki á grundvelli rammisamninga Ríkiskaupa um endurskoðun, yfirleitt að undangengnu örútbóði. Á árinu 2020 voru í gildi 27 samningar við endurskoðunarfyrirtæki um endurskoðun hlutafélaga í meirihlutaeigu ríkisins.

Halldóra Ásgeirsdóttir sér um innkaup og ræstingar

Birgir Finnbogason, Hildur Sigurðardóttir, Hinrik Þór Harðarson og Óskar Sverrisson eru löggiltir endurskoðendur hjá Ríkisendurskoðun

Stjórnsýsluúttektir

Um stjórnsýsluendurskoðun er fjallað í 6. gr. laga nr. 46/2016 um ríkisendurskoðanda og endurskoðun ríkisreikninga og þar kemur fram að hún feli í sér mat á frammistöðu þeirra aðila sem ríkisendurskoðandi hafi eftirlit með. Markmið stjórnsýsluendurskoðunar er að stuðla að úrbótum þar sem horft er til:

- meðferðar og nýtingar ríkisfjár,
- hvort hagkvæmni og skilvirkni sé gætt í rekstri ríkisaðila og
- hvort framlög ríkisins skili þeim árangri sem að sé stefnt.

Stjórnsýsluúttektir eru ýmist unnar að frumkvæði ríkisendurskoðanda eða eftir beiðnum utanaðkomandi aðila, s.s. ráðuneyta og stofnana en síðastliðin ár hefur aukist að Alþingi óski eftir úttekt Ríkisendurskoðunar. Beiðnir sem koma frá Alþingi njóta forgangs.

Skýrslur til Alþingis

Ríkisendurskoðandi birti Alþingi alls átta skýrslur á árinu 2020, þar af sjö á sviði stjórnsýsluendurskoðunar og eina er varðar endurskoðun ríkisreiknings. Skýrslur þessar eru allar ítarlegar og liggur mikil vinna að baki þeirra. Á næstu síðum er gerð grein fyrir þessum skýrslum og tillögum Ríkisendurskoðunar til úrbóta eða, eftir því sem við kann að eiga, helstu niðurstöðum.

Endurskoða þarf lögreglulög

Skýra þarf hlutverk ríkislögreglustjóra og stöðu embættisins í skipulagi löggæslu hér á landi. Þá þarf að skýra hlutverk og ábyrgð nýstofnaðs lögregluráðs.

Samvinna og samráð

Auka þarf samvinnu og samráð ríkislögreglustjóra og lögreglustjóra. Semja þarf verklagsreglur og uppfæra með skipulögðum hætti.

Skipulag löggæslu

Nálgast þarf uppbyggingu og skipulag löggæslunnar með það fyrir augum að í framtíðinni starfi lögreglan á Íslandi sem eitt lið undir sameiginlegri stjórn, óháð fjölda umdæma eða fyrirkomulagi einstakra verkefna innan skipulagsins, hvort sem þau eru unnin á landsvísu eða í nærumhverfinu.

Reynsla annarra landa

Horfa þarf til reynslu annarra landa af skipulagsbreytingum. Þróun í átt að aukinni samvinnu, samrekstri og sameiningu krefst mikils undirbúnings, skýrrar áætlunargerðar og góðs samráðs við mannauð lögreglu.

Ökutæki lögreglu

Draga þarf lærdóm af rekstri bílamiðstöðvar og koma á fót ásættanlegu kerfi í tengslum við ökutæki lögreglu. Gera þarf raunhæfar áætlanir um hvernig ná megi því markmiði að lögreglan hafi yfir að búa öflugum ökutækjakosti og að endurnýjun hans sé með reglubundnum hætti.

Tölvudeild ríkislögreglustjóra

Endurskoða þarf fjármögnun á tölvudeild ríkislögreglustjóra þannig að gert sé ráð fyrir rekstri deildarinnar í fjárheimildum ríkislögreglustjóra í stað þess að dreifa fjármunum til þeirra sem nýta sér þjónustu hennar.

Búnaður lögreglu

Tryggja þarf með betri hætti samræmingu í innkaupum lögregluembætta þannig að ávallt sé gætt fyllstu hagkvæmni við innkaup á búnaði og fatnaði.

Starfsemi Lindarhvals ehf.

Samkvæmt samningi við fjármála- og efnahagsráðherra sem gerður var 29. apríl 2016 skyldi Lindarhvoll ehf. annast umsýslu, fullnustu og sölu stöðugleikaframlagseigna í umboði ríkissjóðs. Í samningnum lagði ríkissjóður á það áherslu að hámarka verðmæti eigna í umsjá félagsins á sem skemmstum tíma með sem minnstum tilkostnaði.

Á starfstíma Lindarhvals ehf. tókst að uppfylla markmið um hámarkun verðmætis eigna á sem skemmstum tíma. Ríkisendurskoðun hafði m.a. til athugunar hvort frekar hefði átt að fela Seðlabanka Íslands eða annarri stofnun í eigu ríkisins að fara með sölu eignanna heldur en að stofna sérstakt einkahlutafélag um ráðstöfun þeirra. Niðurstaða þeirrar athugunar var að ekkert hefði komið fram sem benti til þess að annar háttur hefði orðið skilvirkari.

Skammur starfstími Lindarhvals ehf.

Er það mat Ríkisendurskoðunar að hugsanlega hefðu tekjur af innlausn eigna orðið meiri ef hraði við sölu þeirra hefði verið minni. Hafa verður í huga að þeir fjármunir sem fengust vegna sölu stöðug-

leikaframlagseigna voru m.a. nýttir til að greiða niður skuldir ríkissjóðs. Þannig varð vaxtakostnaður íslenska ríkisins lægri en ella og þá hafði ör niðurgreiðsla lána í för með sér að láns hæfismat ríkisins hækkaði.

Stjórn félagsins og kaup á þjónustu af Íslögum ehf.

Ríkisendurskoðun gerir hvorki athugasemdir við stjórnun félagsins né aðkeypta lögfræðipjónustu af lögmannsstofunni Íslögum ehf.

Söluverðmæti hlutafjár og nauðasamningskrafna Klakka ehf.

Athugun Ríkisendurskoðunar leiddi í ljós að eignin var seld hæstbjóðanda í opnu sölufarli, lögum samkvæmt og á grundvelli samnings Lindarhvals ehf. og fjármála- og efnahagsráðherra sem og þeirra reglna sem stjórn félagsins hafði sett. Hvorki eru gerðar athugasemdir við söluaðferðina né söluverð eignarinnar. Er þá tekið tillit til þess skamma starfstíma sem félaginu var markaður, en telja verður að ef félagið hefði haft rýmri tíma til að selja eignina kunni söluvirði hennar mögulega hafa orðið hærra.

Eftirlit og samræmd framkvæmd

Kanna þarf hvort mæla á nánar fyrir í lögum um eftirlit dómstólasýslunnar með stjórnsýslu dómstólanna. Meta þarf hvort lögfesta á heimild til að vísa ákvörðunum sem að stjórnsýslunni lúta til dómstólasýslunnar. Slíkar breytingar þyrftu að leiða til aukins samræmis í framkvæmd milli dómstólanna og efla réttaröryggi í stjórnsýslu þeirra bæði fyrir borgarana og starfsmenn dómstólanna.

Tryggja þarf aðgang að tækniþekkingu

Dómstólasýslan uppfyllir ekki við núverandi aðstæður með fullnægjandi hætti lögbundið hlutverk sitt varðandi yfirstjórn upplýsinga- og tæknimála dómstólanna og að hún annist þróun þeirra mála. Brýnt er að stofnunin hafi aðgang að sérfræðiþekkingu í upplýsingatækni og öðrum tæknimálum, m.a. svo tryggja megi öryggi málgagna, og að stjórnvöld móti stefnu þess efnis.

Ljúka þarf setningu reglna

Dómstólasýslan þarf að setja nánari reglur fyrir Landsrétt og héraðsdómstóla um málaskrár dómstóla, þingbækur, búnað til hljóð- og myndupptöku í þinghöldum, dómabækur, varðveislu málsskjala og upptaka, aðgang almennings að endurritum af dómum og úr þingbók, svo og að framlögðum skjölum, og form og frágang dómsskjala.

Meta þarf hagræði af sameiningu héraðsdómstóla

Ríkisendurskoðun bendir á að meta þarf hver yrðu fjárhagsleg samlegðaráhrif af sameiningu héraðsdómstóla og hvernig hún gæti styrkt stjórnsýslu dómstólanna. Þá er jafnframt bent á að meta þarf faglegan ávinning af sameiningu héraðsdómstóla en við fámennustu héraðsdómstólana starfar að jafnaði einn dómari. Í ljósi eftirlitsvalds dómstjóra er það ekki ákjósanleg staða.

Nýting hlutastarfaleiðar

Þann 20. mars 2020 var hlutastarfaleiðin lögfest vegna áhrifa útbreiðslu kórónuveirunnar og þann 15. maí sama ár höfðu 37 þúsund launamenn og 6.436 vinnuveitendur nýtt hlutastarfaleiðina. Vinnumálastofnun gerir ráð fyrir að útgreiðslur vegna hlutabóta geti orðið um 30,7 ma.kr. árið 2020. Að teknu tilliti til aukins atvinnuleysis verði útgjöld Atvinnuleysistryggingasjóðs um 83,9 ma.kr. sem er 56,5 ma.kr. hærra en áætlað var í upphafi árs.

Opið úrræði

Allt bendir til þess að hlutastarfaleiðin hafi nýst til að tryggja framfærslu launamanna, styðja við vinnuveitendur vegna samdráttar og viðhalda ráðningarsambandi.

Ríkisendurskoðun bendir á að fordæmalausar efnahagsaðstæður hafa kallað á skjót viðbrögð stjórnvalda til að styðja við vinnuveitendur og útvíkka rétt launamanna til atvinnuleysisbóta. Þrátt fyrir það er brýnt að haft sé eftirlit með nýtingu ríkisfjár, að staðinn sé vörður um hagsmuni ríkissjóðs og að útgreiðslur úr honum taki mið af vilja löggjafans.

Umfang og kostnaður

Ríkisendurskoðun leggur áherslu á að óvissa ríkir um þróun rekstrarskilyrða og efnahag einstakra fyrirtækja og alls óvíst hvort og hversu mikill kostnaður hefði fallið á ríkissjóð ef ekki hefði komið til hlutastarfaleiðarinnar.

Hert skilyrði fyrirhuguð vegna framlengingar úrræðisins

Í frumvarpi um framlengingu hlutastarfaleiðarinnar felast hert skilyrði um fjárhag og rekstur viðkomandi vinnuveitanda, hlutlæg viðmið um tekjufall og ákvæði sem stuðla að auknu aðhaldi, gagnsæi og eftirliti.

Afturvirkar breytingar á staðgreiðslu opinberra gjalda

Ríkisendurskoðun telur að kanna þurfi nánar ástæður fyrir óskum launagreiðenda til Ríkisskattstjóra um hækkun á áður tilkynntum launum í janúar og febrúar.

Eftirlit Vinnumálastofnunar mikilvægt

Mikilvægt er að Vinnumálastofnun hafi eftirlit með því að þeir vinnuveitendur sem nýta sér hlutastarfaleiðina uppfylli þau skilyrði sem sett eru fram í nýju frumvarpi um framlengingu úrræðisins. Að mati Ríkisendurskoðunar þarf að tryggja virkt eftirlit með úrræðinu þegar í stað.

Árangur í hagræðingu og endurskipulagningu

Stjórn og nýtt stjórnendateymi Íslandspósts ohf. hafa unnið gott starf við að hagræða og endurskipuleggja í rekstri fyrirtækisins. Tekist hefur að hagræða í starfsmannahaldi og draga saman húsnæði án þess að það hafi komið niður á þjónustu. Stöðugildum í júnímánuði fækkaði um 24,8% á milli 2019 og 2020.

Ákvarða þarf fyrirkomulag alþjónustu

Brynt er að stjórnvöld ákvarði sem fyrst fyrirkomulag alþjónustu til framtíðar, einkum hvað varðar ramma þess framlags sem alþjónustuveitanda ber úr ríkissjóði vegna alþjónustubyrði. Þrátt fyrir þann mikla ávinning sem leiðir af hagræðingaraðgerðum og endurskipulagningu Íslandspósts ohf. verða framtíðarhorfur um rekstur og fjárhagsstöðu fyrirtækisins háðar óvissu þar til yfirstandandi vinna á vegum Póst- og fjarskiptastofnunar um fyrirkomulag alþjónustu hefur verið leidd til lykta.

Endurmeta þarf fjárþörf Íslandspósts ohf.

Til að fyrirbyggja að fyrirtækið lendi mögulega í greiðsluferfiðleikum síðar á árinu telur Ríkisendur-

skaðun að endurmeta þurfi sérstaklega fjárþörf Íslandspósts ohf. vegna alþjónustubyrði á árinu 2020. Varúðarframlag að fjárhæð 250 m.kr. sem greitt var til Íslandspósts ohf. úr ríkissjóði í byrjun árs var ákvarðað sem hluti af bráðabirgðaráðstöfun, án þess að sameiginlegur skilningur væri milli stjórnvalda og fyrirtækisins um kostnaðarforsendur. Á sama tíma var það mat fyrirtækisins að það gæti ekki uppfyllt lögbundnar skyldur sínar nema gegn mun hærra framlagi.

Tekjufall vegna heimsfaraldurs kórónuveiru

COVID-19 faraldurinn hefur haft neikvæð áhrif á rekstur Íslandspósts ohf. á þessu ári, einkum vegna fækkunar og tafa í sendingum erlendis frá og aukins kostnaðar vegna þeirra. Á sama tíma hefur innlend póstverslun tekið vaxtarkipp en sú aukning hefur ekki náð að vega upp samdráttinn í erlendum sendingum. Tekjufall fyrirtækisins vegna COVID-19 á árinu 2020 gæti numið allt að 500 m.kr. Ríkisendurskoðun telur að eigandi Íslandspósts ohf. þurfi að fylgjast náið með rekstrarhorfum félagsins með það fyrir augum að mögulega grípa til sértækra ráðstafana á árinu til að tryggja rekstur þess.

Bæta þarf málsmeðferð við töku ákvarðana

Tryggja þarf að málsmeðferðarreglur almanna-tryggingalaga og stjórnáskilulaga séu virtar í hvívetna við afgreiðslu mála. Þá er brýnt að Tryggingastofnun efla upplýsingagjöf til viðskiptavina og endurskoði framsetningu bréfa sinna ásamt því að bæta þjónustu við ört vaxandi hóp viðskiptavina sem þarf upplýsingar á öðru tungumáli en íslensku.

Auka þarf hlutfall viðskiptavina sem fá réttar greiðslur

Mikilvægt er að draga úr jafnt ofgreiðslum sem vangreiðslum til viðskiptavina. Liður í þeirri vinnu er bættur aðgangur Tryggingastofnunar að upplýsingum, s.s. um fjármagnstekjur sem sæta staðgreiðslu og réttindi einstaklinga hjá lífeyris-sjóðum. Þá þarf að meta ávinning þess að setja vikmörk á mismun milli tekjuáætlana lífeyrisþega og rauntekna og kanna hvort ástæða sé til að endurskoða fjárhæð ofgreiðslu sem ekki skal innheimta.

Ljúka þarf heildarendurskoðun laga um almannatryggingar

Mikilvægt er að ljúka sem fyrst heildarendurskoðun laga um almannatryggingar. Uppskipting laganna í tvennt, ellilífeyrismál og örorkumál, gæti einfaldað

lagaumgjörðina, bætt skilning á sérstöðu hvors málaflokks og aukið skilvirkni í umbótastarfi á þessum sviðum.

Leggja þarf aukna áherslu á málefni almanna-trygginga

Auka þarf vægi málaflokks almannatrygginga innan félagsmálaráðuneytis. Mikilvægt er að úrskurðir sem geta nýst við laga- eða reglugerðarbreytingar fái tilskilda athygli og eftirfylgni af hálfu ráðuneytisins.

Heildarstefnumótun í lífeyrismálum nauðsynleg

Þörf er á heildarstefnumótun í málefnum lífeyris-trygginga með aðkomu stjórnvalda og helstu hagsmunaaðila.

Umboðsmenn Tryggingastofnunar hjá sýslu-mannsembættunum

Endurskoða þarf núgildandi fyrirkomulag að rekin séu umboð fyrir Tryggingastofnun hjá sýslumanns-embættum landsins.

Fjárveitingar nýttar í samræmi við tilgang þeirra

Tryggingastofnun ríkisins hefur frá árinu 2017 fengið árlega 10 m.kr. fjárveitingu til að koma á fót stöðu umboðsmanns lífeyrisþega, án þess að þau áform hafi gengið eftir. Mikilvægt er að fjárveitingar séu nýttar til þess sem þeim var ætlað.

Eftirfylgni með gerð ársreikninga hjá ríkisaðilum

Fjármála- og efnahagsráðherra þarf að fylgja því eftir að ríkisaðilar standi skil á ársreikningum skv. ákvæðum LOF.

Til að styrkja fjármálastjórn hjá ríkinu er nauðsynlegt að ákvæðum LOF sé fylgt vegna bókhalds og gerð ríkisreikninga. Ráðherra þarf að setja reglugerðir, eins og heimild er fyrir í 67. gr. LOF.

Fjárýsla ríkisins setji skýrar reglur og leiðbeiningar fyrir ríkisaðila til að eyða hugsanlegri óvissu um bókhaldslega meðferð einstakra viðskipta, sbr. 64. gr. LOF.

Gagnrýnin skoðun á verklagi við gerð ríkisreikninga

Fjárýsla ríkisins rýni og endurmeti alla verkferla við gerð ríkisreikninga þannig að tryggt sé að verklag við reikningshald og reikningssskilagerð valdi því ekki að útgáfa ársreikninga ríkisaðila í A-hluta tefjist.

Nauðsynlegt er að unnið verði með markvissum hætti að undirbúningi fyrir gerð samstæðureiknings fyrir ríkið í heild þannig að fullri innleiðingu á IPSAS geti lokið á sem stystum tíma.

Árangur af LOF og endurskoðun laganna

Ríkisendurskoðun leggur til að fjármála- og efnahagsráðherra fái utanaðkomandi aðila til að leggja mat virkni LOF og hvort tilætluð markmið með lagasetningunni hafi náðst.

Nauðsynlegt er að það komi skýrt fram í lögum hvort innihald árs hlutaskýrslna skuli uppfylla ákvæði 56. gr. og falli þannig að IPSAS eða hvort þær séu fremur uppgjör á fjárveitingum og ráðstöfun þeirra.

Mikilvægt er að lögin séu skýr og endurspegli þau markmið sem ætlunin var að ná með setningu þeirra. Sé svo ekki þarf að gera nauðsynlegar lagabreytingar.

Innri endurskoðun verði framkvæmd hjá ríkisaðilum í A-hluta

Til þess að efla innra eftirlit með ríkisfjármálunum og styrkja eftirlit með ríkisaðilum setji fjármála- og efnahagsráðherra reglugerð um innri endurskoðun hjá ríkisaðilum í A-hluta í samræmi við 65. gr. LOF.

Nýting úrræða

Ríkisendurskoðun skoðaði hlutfall nýtingar þeirra úrræða sem fjallað er um í skýrslunni miðað við þær áætlanir sem upphaflega voru gerðar. Greiddur kostnaður var í öllum tilfellum töluvert undir þeim áætlunum sem gerðar voru þegar frumvörpin voru samþykkt. Í nýju frumvarpi til fjárukalaga sem lagt var fram á Alþingi í lok nóvember 2020 má finna endurmat á kostnaði við úrræðin. Í ljósi þróunar faraldursins er útlit fyrir að úrræðin verði framlengd og útgreiðslur vegna þeirra verði hærri en hér kemur fram.

Innleiðing

Almennt má segja að innleiðing á úrræðunum hjá Vinnumálastofnun, Skattinum og Ferðamálastofnu hafi gengið vel þegar horft er til þess skamma tíma sem var til undirbúnings og framkvæmda.

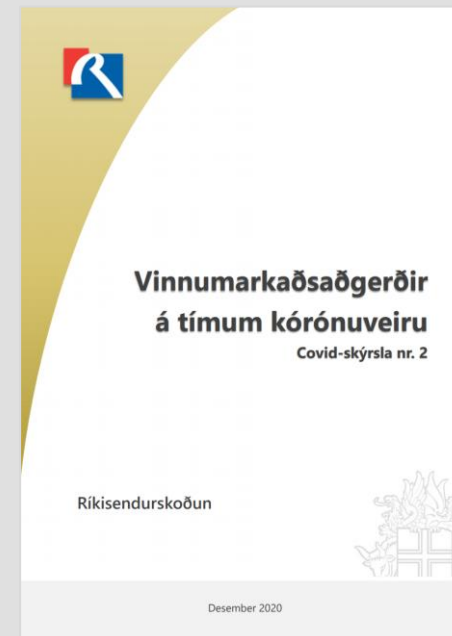
Upplýsingagjöf

Upplýsingar um úrræðin, skilyrði sem þarf að uppfylla, sem og umsóknarferlið sjálf eru í flestum tilfellum einungis á íslensku. Ríkisendurskoðun telur mikilvægt að umsjónaraðilar úrræða sem fjallað er um í þessari skýrslu efla upplýsingagjöf sína til viðskiptavina sem ekki eru íslenskumælandi í ljósi breyttrar samsetningar þjóðarinnar.

Eftirlit

Það er álit Ríkisendurskoðunar að mikilvægt er að fylgst sé með hvort greiðslur úr ríkissjóði í formi styrkja eða lána séu í samræmi við markmið og skilyrði þeirra laga sem gilda. Við skoðun á þeim úrræðum sem hér voru könnuð er slíkt eftirlit mislangt komið. Að mati Ríkisendurskoðunar er mikilvægt að umsjónaraðilar úrræðanna skipuleggi vel með hvaða hætti þeir munu haga sínu eftirliti þegar nauðsynleg gögn liggja fyrir og að eftirlitið fari fram hið fyrsta.

Eftirlit Vinnumálastofnunar með hlutastarfaleiðinni hefur enn sem komið er helst beinst að því hvort fyrirtæki uppfylli skilyrði um ótakmarkaða skattskyldu hér á landi. Tryggja þarf virkt eftirlit með úrræðinu þegar í stað.

Eftirfylgni stjórnsluúttekta

Samkvæmt stöðlum alþjóðasamtaka ríkisendurskoðana (INTOSAI) um stjórnsluendurskoðanir ber að fylgja eftir þeim úrbótatillögum sem gerðar eru. Tilgangur eftirfylgni er að kanna hvort úrbótatillögur hafi náð fram að ganga eða hvort enn séu til staðar þeir annmarkar sem úttekt leiddi í ljós. Eftirfylgni fer alla jafna fram þremur árum eftir útgáfu úttektarskýrslu. Í ársskýrslu 2019 var tekin upp sú nýbreytni að reifa niðurstöður eftirfylgni stuttlega í ársskýrslu og er þeim hætti haldið áfram vegna eftirfylgni ársins 2020.

Á árinu 2017 birti Ríkisendurskoðun tíu skýrslur um stjórnsluúttektir og í þeim voru settar fram 36 tillögur til úrbóta. Ríkisendurskoðun taldi nauðsynlegt að fylgja eftir 27 tillögum í átta skýrslum.

Linda Sigurðardóttir og Grétar Bjarni Guðjónsson sérfræðingar

Kostnaður og skilvirkni kennaramenntunar

Mennta- og menningarmálaráðuneyti, Háskóli Íslands og Háskólinn á Akureyri

Tillögur til úrbóta

- Marka þarf stefnu um eflingu kennaramenntunar
- Þróa þarf mælikvarða á kostnað og skilvirkni háskólakennslu
- Leitast þarf við að fjölga nemendum og auka skilvirkni í kennaranámi
- Aðskilja þarf bókhald deilda menntavísindasviðs

Niðurstöður eftirfylgni

Unnið hefur verið að því að styrkja og efla kennaramenntun og aðsókn í námið hefur aukist. Vonir standa til að það muni skila aukinni nýliðun í kennarastéttinni. Brottfall úr námi er enn þó nokkuð og greina þarf betur ástæður þess og hæggar námsframvindu og mögulegar úrbætur.

Samgöngustofa: Innheimta kostnaðar

Samgöngu- og sveitarstjórnarráðuneyti og Samgöngustofa

Tillögur til úrbóta

- Endurskoða þarf gjaldskrá Samgöngustofu
- Bæta þarf verkbókhald og utanumhald reikninga

Niðurstöður eftirfylgni

Gjaldskrá Samgöngustofu hefur verið endurskoðuð og var sú endurskoðun byggð á ítarlegu kostnaðarmati á þjónustupáttum stofnunarinnar. Verkbókhald sem nýtist við kostnaðaruppgjör þjónustupátta hefur verið innleitt. Í þeim reikningum sem Samgöngustofa gefur út er nú vísað með skýrari hætti til gjaldskrár.

Nýsköpun í ríkisrekstri

Fjármála- og efnahagsráðuneyti

Tillögur til úrbóta

- Auka þarf samstarf og samhæfingu stjórnvalda vegna nýsköpunar í ríkisrekstri
- Styðja þarf betur við nýsköpun í ríkisrekstri

Niðurstöður eftirfylgni

Stefna hefur verið mótuð um opinbera nýsköpun og sett hafa verið tímasett markmið. Stefnan og aðgerðaráætlun er sett í samráði og samvinnu við breiðan hóp tengdra aðila. Þá hefur fjölbreyttur fræðsluvettvangur verið byggður upp sem ríkisaðilar og aðrir geta leitað til. Á þeim vettvangi má meðal annars finna upplýsingar um nýsköpunarverkefni og fræðslu auk þess sem haldnar hafa verið ráðstefnur og aðrir viðburðir sem eiga að treysta grundvöllinn fyrir opinberri nýsköpun.

Hjúkrunarfræðingar. Mönnun, menntun og starfsumhverfi

Heilbrigðisráðuneyti, mennta- og menningarmálaráðuneyti, Embætti landlæknis

Tillögur til úrbóta

- Móta þarf stefnu og áætlun vegna stöðu hjúkrunar
- Efla þarf eftirlitshlutverk Embættis landlæknis
- Fjölga þarf nemum í hjúkrunarfræði
- Endurskoða þarf flokkun hjúkrunarfræðináms í reiknilíkani háskólanna

Niðurstöður eftirfylgni

Eitt af markmiðum heilbrigðisstefnu sem gilda á til 2030 snýr að mönnun heilbrigðisstofnana og felur í sér að hún verði sambærileg við það sem best gerist erlendis, í samræmi við umfang starfseminnar og tryggi bæði gæði og öryggi. Þá eiga heilbrigðisstofnanir að verða eftirsóttir vinnustaðir. Tillögur starfshópa heilbrigðisráðherra um bæði mönnun og fjölgun hjúkrunarfræðinga lágu fyrir árið 2020. Unnið er úr þeim innan ráðuneytisins sem auk þess vinnur að mannaflagreiningu og mannaflaspá sem hægt verður að uppfæra á hverjum tíma. Heilbrigðisráðherra hefur skipað þverfaglegt landsráð um mönnun og menntun í heilbrigðisþjónustu. Með tímabundinni fjárveitingu til 2022 hafa verið tryggð 40 ný námspláss í hjúkrunarfræði við íslenska háskóla. Ekki hafa verið skilgreind föst viðmið um lágmarksmönnun hjúkrunarfræðinga af hálfu Embættis landlæknis nema hvað snýr að starfsemi hjúkrunarheimila en innleiða á aðra gæðavísu til að leggja mat á gæði og öryggi heilbrigðisþjónustu. Eftirlit embættisins hefur ekki verið eftl síðan 2017. Þrátt fyrir viðleitni stjórnvalda er tvísýnt hvort betur horfi í mönnun hjúkrunarfræðinga í heilbrigðisþjónustu. Þær aðgerðir sem gripið hefur verið til hafa ekki og munu ekki að óbreyttu duga til að bæta úr þeirri stöðu sem lýst var í skýrslu Ríkisendurskoðunar árið 2017.

Póst- og fjarskiptastofnun: málsmeðferð og stjórnsýsluhættir *Samgöngu- og sveitarstjórnarráðuneyti og Póst- og fjarskiptastofnun*

Tillögur til úrbóta

- Ljúka þarf gerð nýrrar fjarskiptaáætlunar
- Veita þarf Póst- og fjarskiptastofnun nauðsynlegan stuðning og aðhald
- Efla þarf starfsemi fagráðs á sviði fjarskipta
- Setja þarf reglugerð um framkvæmd eftirlits Póst- og fjarskiptastofnunar
- Setja þarf skýrar málsmeðferðarreglur
- Bæta þarf samskipti og efla traust í garð stofnunarinnar

Niðurstöður eftirfylgni

Brugðist hefur verið við nánast öllum tillögum Ríkisendurskoðunar að undanskilinni þeirri tillögu að setja reglugerð um eftirlit Póst- og fjarskiptastofnunar (Fjarskiptastofa frá 1. júlí 2021). Ný lög um starfsemi Póst- og fjarskiptastofnunar tóku gildi 1. júlí 2021. Ný fjarskiptaáætlun liggur fyrir, stefnumörkun, aðhald og eftirlit samgöngu- og sveitarstjórnarráðuneytis fer m.a. fram innan ramma laga um opinber fjármál og sérstakt fjarskiptaráð tók til starfa í janúar 2019. Þá hefur Póst- og fjarskiptastofnun sett málsmeðferðarreglur á grundvelli heimilda í 5. mgr. 9. gr. og 3. mgr. 101. gr. laga nr. 69/2003. Að lokum hefur verið brugðist við þeirri tortryggni sem gætti hjá eftirlitsskyldum aðilum í garð stofnunarinnar.

Stjórnsýsla ferðamála *Atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneyti*

Tillögur til úrbóta

- Endurskoða þarf lög og marka stefnu um skipan ferðamála
- Endurskoða þarf skipulag verkefna innan stjórnsýslu ferðamála
- Skýra þarf hlutverk Stjórnstöðvar ferðamála og stöðu gagnvart eiginlegum stjórnsýslustofnunum

Niðurstöður eftirfylgni

Ný lög nr. 96/2018 um Ferðamálastofu hafa tekið gildi og koma þau í stað eldri laga nr. 73/2005 um skipan ferðamála. Nýju lögin hafa að geyma heildarlöggjöf um stjórnsýslu ferðamála og þar er hlutverk Ferðamálastofu nánar afmarkað og skýrt. Nýju lögin taka m.a. mið af ábendingum Ríkisendurskoðunar frá árinu 2017. Töluverður undirbúningur hefur verið lagður í stefnumótunarvinnu ferðaþjónustunnar undanfarin ár og unnið hefur verið sérstakt leiðarljós og framtíðarsýn sem verður grunnstef í stefnumótunarvinnu framtíðarinnar. Ferðaþjónustan er um þessar mundir í miklu ölduróti vegna áhrifa heimsfaraldurs kórónuveiru og telur Ríkisendurskoðun að sú vinna sem unnin hefur verið á undanförunum árum muni nýtast til viðspyrnu á komandi árum.

Starfsmenntun á framhaldsskólastigi

Mennta- og menningarmálaráðuneyti

Tillögur til úrbóta

- Einfalda þarf og efla stjórnskipulag starfsréttindanáms
- Tryggja þarf skýra ábyrgð á vinnustaðanám
- Efla þarf náms- og starfsráðgjöf á grunn- og framhaldsskólastigi

Niðurstöður eftirfylgni

Menntamálastofnun hefur verið falið skýrara hlutverk gagnvart starfsgreinaráðum og starfsgreinaneftnd. Ný reglugerð um vinnustaðanám sem m.a. felur í sér aukna ábyrgð skóla á samningum og eftirliti með vinnustaðanám hefur tekið gildi sem auk þess kveður á um rafræna ferilbók starfsnámsnema. Stjórn vinnustaðanámssjóðs hefur unnið að aukinni skilvirkni við úthlutanir ásamt mörkun nýrra úthlutunarreglna í samstarfi við mennta- og menningarmálaráðuneyti. Áhersla á náms- og starfsráðgjöf í nýrri menntastefnu miðar að auknu framboði slíkrar ráðgjafar á öllum skólastigum.

Kaup ráðuneyta á sérfræðiþjónustu

Öll ráðuneyti og Ríkiskaup

Tillögur til úrbóta

- Gera þarf formlegan samning um kaup á sérfræðiþjónustu vegna þjóðlendumála
- Setja þarf ramma utan um kaup opinberra aðila á lögfræðiþjónustu

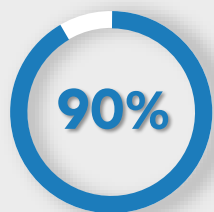
Niðurstöður eftirfylgni

Gengið hefur verið frá samningi um kaup á lögfræðiþjónustu vegna þjóðlendumála. Nýjar leiðbeiningar um opinber innkaup hafa verið gefnar út ásamt því að einstök ráðuneyti hafa gripið til almennra aðgerða til að bæta verklag við kaup á sérfræðiráðgjöf. Almennt eru þó kaup ráðuneyta á sérfræðiráðgjöf enn að mestu utan rammisamninga og ekki hefur verið komið á gagnvirku innkaupakerfi vegna lögfræðiráðgjafar. Ríkisendurskoðun bendir á að með slíku kerfi væri stigið jákvætt skref í þá átt að tryggja jafnræði og gagnsæi við innkaup. Í ljósi þess að útgjöld ráðuneytanna hækkuðu úr 825,6 m.kr. árið 2016 í 1.615,1 m.kr. árið 2020 eða um tæplega 96% er mikilvægt að kaup á sérfræðiráðgjöf séu hagkvæm, skilvirk og árangursrík.

Embættið

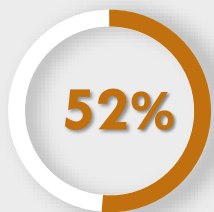
Mannauður

Á árinu 2020 var mannauðsstefna embættisins tekin til endurskoðunar og hún löguð að heildarstefnu og framtíðarsýn Ríkisendurskoðunar. Mannauðsstefnan byggir á gagnkvæmu trausti og virðingu meðal starfsfólks og með henni er lögð áhersla á að búa starfsfólki góð starfsskilyrði, styðja við starfsþróun, auka samvinnu, jafnrétti og jafnvægi á milli vinnu og einkalífs auk þess að efla starfsandann á vinnustaðnum.

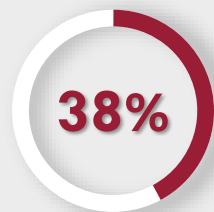
Menntun

Mikill meirihluti starfsfólks er með háskólamenntun

Kynjaskipting

Konur eru ríflega helmingur starfsfólks

Stjórnendur

Konur eru ríflega þriðjungur allra stjórnenda

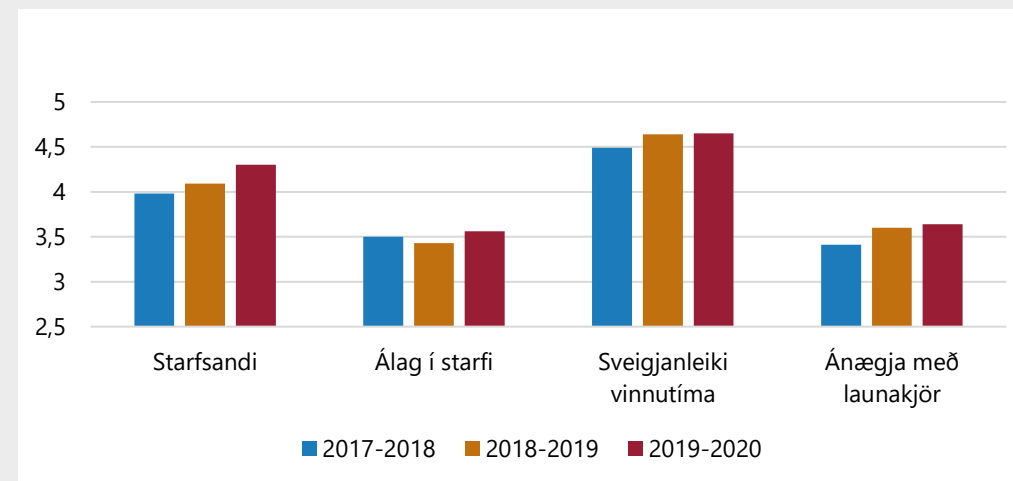
Jafnrétti

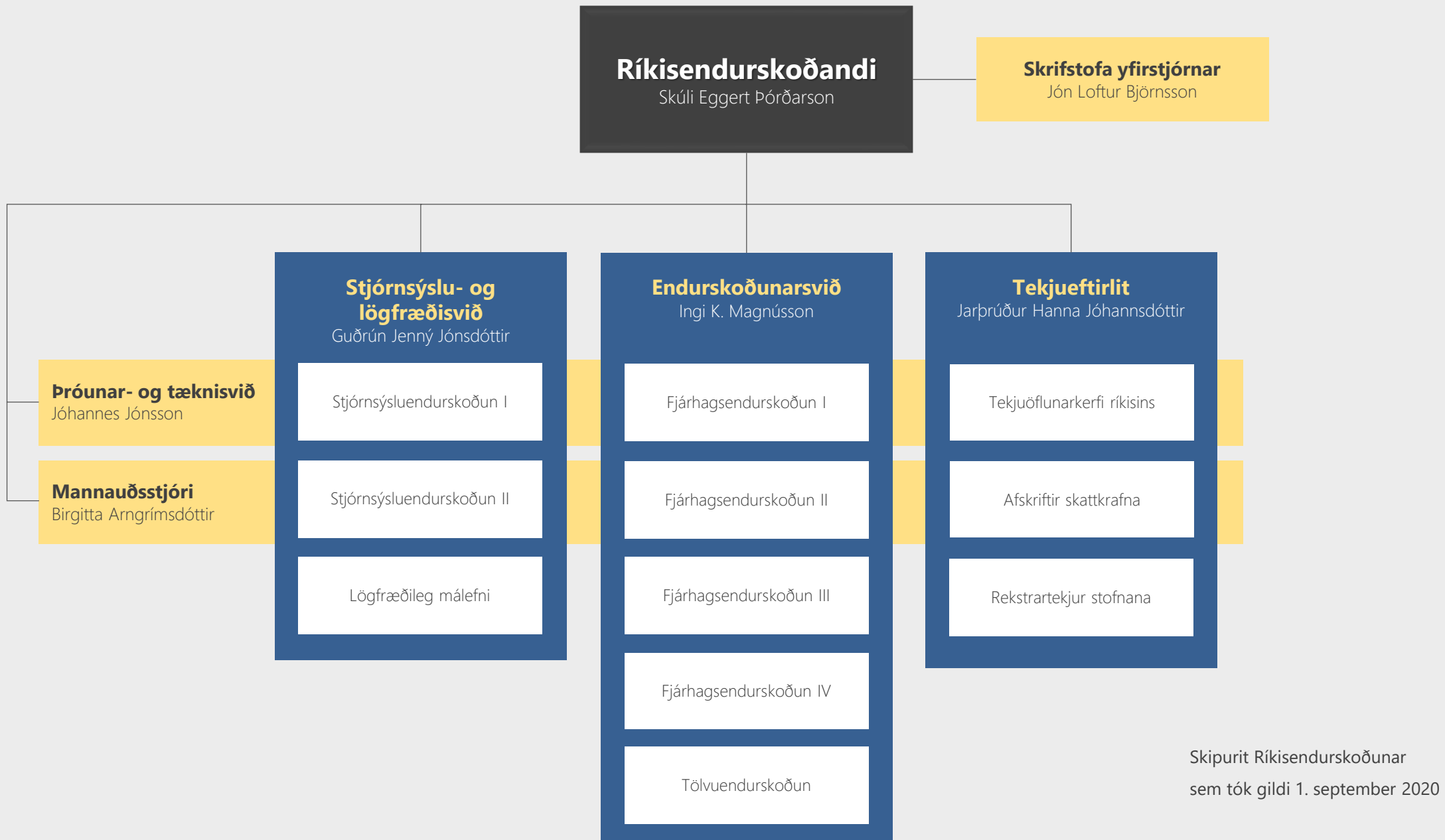
Jafn margir sviðsstjóra eru konur og karlar

Samhliða nýrri mannauðsstefnu setti Ríkisendurskoðun sér nýja jafnréttisáætlun auk framkvæmdaáætlunar til næstu þriggja ára þar sem markmið um jafnrétti og fjölskylduvænt starfsumhverfi eru útfærð og skilgreind nánar.

Með nýrri mannauðsstefnu og markmiðum í jafnréttisáætlun vill Ríkisendurskoðun tryggja að embættið sé góður og fjölskylduvænn vinnustaður þar sem árangur og afköst eru ekki mæld í viðveru eða yfirvinnu heldur í framleiðni og gæðum afurða. Liður í því er styttri og sveigjanlegri vinnutími.

Á vormánuðum 2020 var nýr kjarasamningur starfsmannafélags Ríkisendurskoðunar við forseta Alþingis undirritaður en meðal samningsatriða var stytting vinnuvikunnar, allt frá 48 mínútum að lágmarki í 4 stundir að hámarki á viku. Ríkisendurskoðun tók í framhaldinu upp fulla vinnutímastyttingu á haustmánuðum og er hefðbundin vinnuvika starfsfólks nú 36 stundir. Þess má geta að frá árinu 2018 hafði embættið verið með tilraunaverkefni undir heitinu „skipulagður sveigjanleiki“ sem fól í sér vinnutímastyttingu í 36,5 stundir á viku. Með verkefninu einsetti starfsfólk sér að finna leiðir til þess að stytta vinnutíma án þess að afköst myndu minnka og tókst það m.a. með aukinni samvinnu þvert á einingar, sjálfvirknivæðingu og bættu verklagi. Tilraunaverkefnið gekk mjög vel og hafði margvísleg jákvæð áhrif á vinnustaðinn auk þess sem mælingar á starfsánægju, afköstum, yfirvinnu og fjarvistum komu vel út. Þegar kom að því að útfæra vinnutímastyttingu á grundvelli nýs kjarasamnings treysti starfsfólk sér vel til þess að innleiða 36 tíma vinnuviku enda hafði tilraunaverkefnið gefið góða raun og verið dýrmætur undirbúningur fyrir fulla vinnutímastyttingu.

Stefnumótun 2019 – 2024

Framtíðarsýn Ríkisendurskoðunar 2019-2024

Á haustmánuðum 2018 hóf Ríkisendurskoðun vinnu við nýja stefnumótun fyrir embættið og var fyrsti sameiginlegi stefnumótunarfundur með öllu starfsfólkinu haldinn í Vestmannaeyjum. Afurð þeirrar vinnu var ný framtíðarsýn Ríkisendurskoðunar fyrir árin 2019–2024 en á fundinum komu fram gríðarlega margar hugmyndir og fór í kjölfarið fram mikil vinna við að taka saman og móta stefnu fyrir Ríkisendurskoðun. Á grundvelli þessarar vinnu var framtíðarsýn embættisins útbúin.

Þær áherslur starfsfólksins sem liggja til grundvallar framtíðarsýninni má flokka í sex þætti. Þeir eru framþróun, aðbúnaður, verklag, mannauður, ásýnd og að embættið sé í fremstu röð.

Framþróun embættisins byggir á þróunar- og tæknimálum en þar er áherslan á bæði rafræna og stafræna þjónustu, aukna sjálfvirkni og að vél- og hugbúnaður sé fyrsta flokks. Aðbúnaður snýr að húsnæði og vinnuaðstöðu þar sem áherslan er á bætt vinnuumhverfi og endurbætur á húsnæðinu. Verklag snýr að skipulagi vinnunnar. Þar er áhersla lögð á faglegra verkefna- og málaflokkum, á aukna framleiðni og teymisvinnu (þvert á svið) og að allir verkferlar séu skráðir og aðgengilegir. Í mannauðsmálum er lögð áhersla á jafnrétti, styrkingu og starfsþróun starfsfólks, samkeppnishæfni og ýmsan viðurgjörning til handa starfsfólki. Ásýnd embættisins er mikilvæg og er stöðugt verið að vinna í ímyndarmálum embættisins þar sem áherslan er lögð á að taka fyrir stærri en færri mál og að framsetning afurða embættisins sé hnitmiðuð og skýr. Að lokum er mikilvægt að embættið sé ávallt í fremstu röð, að það sé til fyrirmyndar, hafi á að skipa öflugri liðsheild og sé eftirsóknarverður vinnustaður.

Það getur verið gagnlegt að líta yfir farinn veg og skoða hvað hefur áunnist. Er hér tæpt á nokkrum atriðum er falla undir áður nefnda sex þætti.

1. Þróunar- og tæknimál

Skipt hefur verið um allar netlagnir, settir nýir netþjónar og exchange tölvupóstur, búið er að innleiða Microsoft Teams, sett upp nýtt aðgangsstýringarkerfi, tókum upp sjálfsafgreiðslu í afgreiðslu, höfum opnað nýjan innri vef og vinnum að stafrænum skilum ársreikninga.

2. Húsnæði og vinnuaðstaða - aðbúnaður

Öll fundarherbergi hafa verið endurnýjuð (tölvur og skjávarpar), nýir tölvuskjái og tölvur fyrir alla starfsmenn, allir starfsmenn hafa fengið hljóðdempandi heyrnartól, endurbætur innan- og utanhúss eru vel á veg komnar og búið er að stofna útibú á Akureyri.

3. Verkferlar og skipulag vinnu - verklag

Við höfum aukið teymisvinnu þvert á embættið, skráningu verkferla er nær lokið, við skoðum verkefni út frá málefnasviðum, erum byrjuð að undirrita skjöl með rafrænum skilríkjum og höfum aukið áherslu á undirbúning verkefna.

4. Mannauðsmál

Búið er að stytta vinnuvikuna, setja nýja mannauðsstefnu, unnið er að jafnlaunavottun, búið er að jafna kynjahlutföll sviðsstjóra, við höfum birt jafnréttisáætlun, greiðum símakostnað starfsmanna og munum opna fyrsta flokks mötuneyti.

5. Ímynd Ríkisendurskoðunar

Við tókum fyrir færri en stærri mál, opnuðum nýjan upplýsingavef og bættum grafíska framsetningu, bæði hvað varðar skýrslur sem og á vefsíðu embættisins.

6. Í fremstu röð

Embættið var valin stofnun ársins árið 2019 og fyrirmyndarstofnun ársins 2020.

Stefnumótun og starfsmannafundir

Einn mikilvægasti hlekkurinn í stefnumótunarstarfi hjá Ríkisendurskoðun er að halda reglulega starfsmannafundi þar sem við lítum yfir farinn veg, fræðumst og skiptumst á skoðunum og miðlum upplýsingum okkar á milli.

Árið 2020 var um margt óvenjulegt og í stað þess að halda reglulega starfsmannafundi yfir árið var aðeins haldinn einn fundur í lok febrúarmánaðar, rétt áður en kórónuveirufaraldurinn skall á með öllum þeim takmörkunum sem honum fylgdu.

Á fundinum, sem bar yfirskriftina „Að stilla saman strengi“, var meginverkefnið að fjalla um liðsheild og hvað við getum gert til að styrkja hana enn frekar. Þá fengum við einnig til okkar góða gesti sem fluttu fróðleg erindi.

Ragna Árnadóttir, skrifstofustjóri Alþingis, fjallaði um störf og hlutverk Alþingis og sína fyrstu mánuði í starfi sem skrifstofustjóri þessarar elstu stofnunar Íslendinga. Þá flutti Friðrik Pálsson, ferðafrömuður og eigandi Hótel Rangár, erindi um ferðaþjónustuna á Íslandi og framtíð hennar. Loks flutti Haraldur Guðmundsson, sérfræðingur í stjórnsýsluúttektum hjá Ríkisendurskoðun, erindi um ásýnd Ríkisendurskoðunar í fjölmiðlum árið 2019.

Í mars 2020 þurfti starfsfólk að hverfa af vinnustaðnum vegna samkomutakmarkana og gat eðli máls samkvæmt ekki hist á sameiginlegum starfsmannafundum í þeirri mynd sem við þekkjum. Heimavinnutímabilið varði lengur en vonir stóðu til og nánast út árið, þó með stuttu hléi yfir

sumarmánuðina. Starfsfólk kom saman á stuttum hádegisverðarfundum í byrjun maímánaðar sem átti að marka lok heimavinnunnar. Í sumarlok skall þó þriðja bylgja faraldursins á af fullum þunga og þurfti starfsfólk að hverfa af vinnustaðnum í annað sinn. Brugðist var við þessu með því að gera allt námskeiðahald rafrænt og var fræðsluerindunum streymt í gegnum hópinnukerfið Microsoft Teams, bæði frá utanaðkomandi aðilum sem og starfsfólki Ríkisendurskoðunar. Alda Sigurðardóttir, stjórnendapjálfari og eigandi Vendum ehf., flutti erindi um tímastjórnun og Stefán Kjærnested, varafjárslustjóri, fór yfir vöruhús fjárhags í Orra. Birgir Finnbogason, deildarstjóri á endurskoðunarsviði, flutti tvö erindi um IPSAS reikningskila-staðlana og loks fluttu Thelma Ómarsdóttir Hillers, sérfræðingur í endurskoðun, og Jóhannes Jónsson, sviðsstjóri þróunar- og tæknisviðs, fræðsluerindi um rafrænar undirritanir og fóru yfir ýmis sniðmát í Microsoft Word.

Einnig var starfsfólki boðið upp á röð svokallaðra örfyrirlestra þar sem við fengum til okkar góða gesti sem fjölluðu um ýmis áhugaverð málefni. Pétur H. Ármannsson, sagnfræðingur, flutti erindi þar sem hann fór yfir verk og hugmyndir Guðjóns Samúelssonar, húsameistara ríkisins. Bogi Ágústsson, fréttamaður, fór yfir forsetakosningarnar í Bandaríkjunum í aðdraganda þeirra og Silja Bára Ómarsdóttir, prófessor í alþjóðasamskiptum, fjallaði um eftirleik kosninganna þegar úrslitin lágu fyrir. Þá fjallaði Svanhildur Hólm Valsdóttir, framkvæmdastjóri Viðskiptaráðs Íslands, um störf og verkefni aðstoðarmanns ráðherra. Loks flutti Ólafur Karl Nielsen, fuglafræðingur, erindi um rjúpunu og fór yfir rannsóknir sínar á þeim merka fugli.

Alþjóðasamstarf

Þétt og gott samstarf Ríkisendurskoðunar við erlendar systurstofnanir hélt áfram á árinu 2020 þótt heimsfaraldur kórónuveiru hafi sett stórt strík í reikninginn og gert það að verkum að allt annað en hefðbundið snið hafi þurft að vera á alþjóðastarfi út árið. Alþjóðlegt samstarf hefur í gegnum tíðina gefið starfsfólki Ríkisendurskoðunar góða yfirsýn og þekkingu á alþjóðlegum straumum og stefnum og tækifæri til að miðla mikilvægri reynslu um þróun verkefna og starfsumhverfisins almennt.

Í kjölfar heimsfaraldurs kórónuveiru var ákveðið að fresta öllum ferðum og fyrirhuguðum fundum erlendis, þ.m.t. árlegum fundi norræna ríkisendurskoðenda. Í staðinn fór allt alþjóðasamstarf Ríkisendurskoðunar á árinu fram í gegnum fjarfundabúnað og hópvinnumarkað. Á vettvangi bæði Evrópu- og alþjóðasamtaka ríkisendurskoðana (EUROSAI og INTOSAI) var skjótt efnt til samráðs um hvort og hvernig ríkisendurskoðanir gætu látið til sín taka við endurskoðun og eftirlit með viðbrögðum stjórnvalda við faraldrinum og þeim umfangsmiklu efnahagsráðstöfunum sem gripið var til víðsvegar til að vega upp á móti skaðlegum áhrifum veirunnar og aðgerða til að hefta útbreiðslu hennar. Sérstaklega viðhafði Ríkisendurskoðun í þessu sambandi náði samstarf við systurstofnanir sínar á Norðurlöndum.

Í framhaldi af samráði af þessu tagi réðst Ríkisendurskoðun alls í þrjár úttektir á ráðstöfunum íslenskra stjórnvalda á árinu 2020, bæði hvað varðar vinnumarkaðsaðgerðir og samantekt á áhrifum heimsfaraldurs kórónuveiru á ríkisfjármálin. Úttektir Ríkisendurskoðunar voru með þeim fyrstu af sínu tagi þegar horft er til erlendra systurstofnana.

Sviðsstjóri endurskoðunarsviðs hefur um árabíl átt sæti í endurskoðunarnefnd Fríverslunarsamtaka Evrópu (EFTA Board of Auditors). Því alþjóðasamstarfi var einnig sinnt í gegnum fjarfundabúnað og hópvinnumarkað sökum kórónuveirunnar.

Í tengslum við formennskutímabil Íslands í Norðurskautsráðinu 2019-21 var Ríkisendurskoðun falið að annast sérstaka úttekt á starfsemi skrifstofu Norðurskautsráðsins í Tromsø. Skýrslu var skilað til Norðurskautsráðsins í febrúar 2020. Niðurstöður hennar voru að skrifstofa Norðurskautsráðsins hefði náð að skila aðildarríkjunum tilætluðum árangri á fyrstu sex starfsárum sínum. Jafnframt voru gerðar 26 tillögur um margvíslegar úrbætur í stofnreglum og starfi skrifstofunnar með það að leiðarljósi að bæta skilvirkni starfseminnar, skýrleika hvað varðar stöðu og réttindi skrifstofunnar, m.a. gagnvart norskum lögum og samkeppnishæfni í kjörum alþjóðlegs starfsfólks hennar.

Álfheiður Dögg Gunnarsdóttir sérfræðingur

RIKSREVISIONEN

Þorbjörg Guðnadóttir sérfræðingur

Húsnæðismál

Á haustmánuðum 2019 hófust breytingar á skrifstofuhúsnæði því sem Ríkisendurskoðun hefur haft aðsetur í síðastliðna þrjá áratugi að Bríetartúni 7 í Reykjavík. Breytingarnar fólust í endurinnréttingu á þremur efstu hæðum hússins. Verkinu var framhaldið þegar árið 2020 gekk í garð og hélt áfram til maíloka þess árs. Var þá lokið við endurinnréttingu 2. og 3. hæða hússins. Samhliða hófust utanhússviðgerðir á svölum, þaki og glerhýsi sem var á 4. hæð hússins. Glerhýsið sem framlengdi matsal og fundar- og kennsluástöðu til suðurs og austurs var tekið niður og annað byggt í þess stað. Lauk því verki um mitt sumar 2020. Verktakinn hafði verið valinn með auglýsingu af hálfu Ríkiseigna. Þá var hafinn undirbúningur að endurinnréttingu 4. hæðar að öðru leyti. Einnig hófst undirbúningur að múrviðgerðum að utan, útskiptingu á handriði á svölum 4. hæðar og þéttingu svalagólfs til að komast fyrir leka. Loks var hafinn undirbúningur að múrviðgerðum og málningu utanhúss svo og málningu og viðgerðum á stigahúsi.

Ljóst má vera að Bríetartún 7 hefur að miklu leyti verið endurbyggt með þessum lagfæringum og mun verða hið glæsilegasta hús að utan sem innan. Við þessar breytingar var áfram farin sú leið að starfsfólk færði sig inn í fundarherbergi og kennslusal auk þess að vinna við meira krefjandi aðstæður en áður hefur verið. Óneitanlega hefur hávaði, ryk, umgangur iðnaðarmanna o.fl. valdið nokkru ónæði. Ekki var unnt að halda starfsmannafundi í húsnæðinu og raunar lögðust þeir af þegar kórónufaraldurinn stóð sem hæst á árinu 2020.

Við árslok 2020 var hlé gert á viðgerðum en það átti eftir að breytast þegar nýtt ár gekk í garð.

Þróunar- og tæknimál

Í byrjun árs var byrjað að innleiða nýja skýjalausn Microsoft sem inniheldur m.a. hópvinnukerfið Teams, skipulagsforritið Planner og gagnageymslurnar OneDrive og SharePoint. Samhliða innleiðingu á skýjalausnum Microsoft var nýtt símkerfi tekið í notkun sem byggir á Microsoft Teams en eldra símkerfi var komið vel til ára sinna. Það má segja að tímasetningin gæti ekki hafa verið betri í ljósi þess að skömmu síðar gekk heimsfaraldur yfir heimsbyggðina. Aðgengi að gögnum í gegnum skýjalausn Microsoft, svo ekki sé talað um fjarfundamöguleikann í Microsoft Teams, skiptu miklu máli í allri þeirri heimavinnu sem starfsfólk tók þátt í meirihluta ársins. Ýmis fræðsla og kennsla fór síðan fram í gegnum fjarfundabúnaðinn.

Nýr innri vefur var tekinn í notkun í byrjun árs en unnið hafði verið að smíði hans á liðnu hausti. Á vormánuðum var síðan hafist handa við að forrita nýjan upplýsingavef embættisins, en hönnun hans hafði staðið yfir í nokkur misseri. Var vefurinn bæði endurhannaður og forritaður frá grunni, en notendaviðmótið er hannað með tilliti til snjalltækja og uppfyllir vefurinn þá staðla sem gerðir eru til slíkra vefja í dag. Áhersla var á aukna grafíska framsetningu skýrslna sem embættið gefur út. Gagnaflutningar af eldri vef tóku töluverðan tíma þar sem gera þurfti þá handvirkt. Að auki var nýtt stjórnkerfi vefsins hannað og forritað. Nýi vefurinn var síðan tekinn í notkun í byrjun febrúar 2021.

Uppfærslur voru gerðar á netþjónum embættisins, skipt var um varaafgjafa í tölvuskáp, nýr vefþjónn settur upp fyrir heimasíðuna og settar voru upp ýmsar tengingar milli Alþingis og Ríkisendurskoðunar. Auk hefðbundins reksturs tölvukerfa lituðust verkefni þróunar- og tæknimála á árinu töluvert af faraldrinum en gera þurfti ýmsar ráðstafanir vegna heimavinnu starfsmanna.

Hildur Sigurðardóttir löggiltur endurskoðandi skrifar

Endurskoðun á almennum markaði og hjá hinu opinbera

Í lögum nr. 3/2006 um ársreikninga er kveðið á um að endurskoðendur skuli endurskoða ársreikning félaga í samræmi við lög um endurskoðendur (lög nr. 94/2019). Í lögum nr. 46/2016 um ríkisendurskoðanda og endurskoðun ríkisreikninga er kveðið á um að undir starfssvið hans falli endurskoðun ríkisreiknings og ársreikninga í A-hluta ríkisreiknings, endurskoðun ársreikninga sjóða og ríkisfyrirtækja sem eru rekin á ábyrgð ríkissjóðs og endurskoðun ársreikninga hlutafélaga og sameignarfélaga þar sem ríkið á helmingshlut eða meira.

Munurinn á Ríkisendurskoðun og endurskoðunarfyrirtækjum á almennum markaði er meðal annars að endurskoðunarfyrirtæki starfa á samkeppnismarkaði þar sem viðskiptavinir hafa kost á að velja sér endurskoðunarfyrirtæki, bjóða út endurskoðun reikningsskila eða leita tilboða í þjónustuna. Rekstur endurskoðunarfyrirtækja á almennum markaði er hagnaðardrífinn líkt og rekstur annarra hlutafélaga og einkahlutafélaga. Ríkisendurskoðun starfar aftur á móti ekki með það að markmiði að hagnast heldur er hlutverk embættisins að hafa eftirlit með rekstri og fjármálum ríkisins og að fjárheimildum sé ráðstafað á hagkvæman og réttmætan hátt og

í samræmi við ákvarðanir Alþingis. Undir eftirliti Ríkisendurskoðunar er, auk ríkissjóðs, fjölbreytt flóra fjárlagaliða, fjöldi ríkisstofnana og ríkisfyrirtækja sem oft eru nefndir í einu lagi sem ríkisaðilar. Þessir opinberu aðilar hafa samkvæmt lögum ekki heimild til að velja sér endurskoðanda og því ríkir ekki samkeppni við endurskoðunarfyrirtæki á því sviði. Ríkisendurskoðun tekur almennt ekki að sér endurskoðun annarra opinberra aðila en embættinu ber samkvæmt lögum. Hitt þarf að huga á huga að endurskoðun fjölmargra ríkisaðila, einkum svokallaðra B- eða C-aðila í ríkisreikningi, er útvistað til endurskoðunarfyrirtækja. Þekktastir slíkra aðila eru viðskiptabankarnir í eigu ríkissjóðs.

Verkefni Ríkisendurskoðunar eru fjölbreytt en fjárhagsendurskoðun ríkisreiknings er stærsta einstaka endurskoðunarverkefni Ríkisendurskoðunar. Í tengslum við endurskoðun ríkisreiknings er lögð áhersla á að endurskoða umfangsmestu stofnanir ríkisins og minni stofnanir þar sem almennt er talið að meiri hætta sé á að eitthvað geti farið þar úrskeiðis í bókhaldi eða rekstri. Í hefðbundinni endurskoðun einkaaðila er gerður ráðningarsamningur milli endurskoðunarfyrirtækis og viðskiptavinar þar sem ábyrgð og hlutverk hvors aðila er skilgreint og samþykkt. Hjá ríkisaðilum hefur verið farin sú leið að setja fram sameiginlegan skilning á umfangi endurskoðunar á milli Ríkisendurskoðunar og viðkomandi ríkisfyrirtækis þar sem bundið er í lög að Ríkisendurskoðun skuli endurskoða ársreikning viðkomandi.

Annar munur á fjárhagsendurskoðun opinberra stofnana og annarra ríkisaðila er hversu eftirlitsþátturinn er miklu víðtækari en hefðbundin endurskoðun á almennum markaði. Fjárhagsendurskoðun hjá hinu opinbera er í samræmi við endurskoðunarstaðla alþjóðasamtaka ríkisendurskoðana (ISSAI) sem byggðir eru á alþjóðlegum endurskoðunarstöðlum (ISA). Í lögum um Ríkisendurskoðun er jafnframt tiltekið að fjárhagsendurskoðun skuli beinast að skoðun á að reikningsskil gefi glögga mynd af rekstri og efnahag í

Aðalskrifstofa Ríkisendurskoðunar að Bríetartúni 7, Reykjavík

samræmi við góða reikningsskilavenju, að kanna innra eftirlit stofnana og fyrirtækja og hvort það tryggji viðunandi árangur og að rekstur og umsvif séu í samræmi við heimildir fjárlaga, fjárukalaga og annarra laga, lögmæt fyrirmæli, samninga og starfsvenjur þar sem það á við. Umfang endurskoðunar og áherslur eru því ólíkar því sem gerist á almennum markaði þar sem til að mynda er ekki áhersla á skoðun á innra eftirliti nema að því marki að það kunni að minnka umfang annarrar endurskoðunarvinnu.

Við endurskoðunarstörf hjá Ríkisendurskoðun er endurskoðandinn sem fer með endurskoðunina sá sem stjórnar verkinu án afskipta ríkisendurskoðanda eða annarra sem fara með stjórn embættisins. Endurskoðandinn hverju sinni stýrir vinnubrögðum endurskoðunarteymisins og ákveður hvaða áherslur hann hefur í endurskoðuninni að teknu tilliti til opinberra staðla sem fyrr var vísað til. Sjálfstæði endurskoðandans í vinnubrögðum er þannig virt í hvívetna.

Þrátt fyrir ólíkar áherslur í fjárhagsendurskoðun opinberra fyrirtækja og stofnana annars vegar og endurskoðun á almennum markaði hins vegar er markmiðið það sama, að gefa álit á reikningskilum og þar með draga fram ef einhvers staðar sé pottur brotinn.

Hinrik Þór Harðarson löggiltur endurskoðandi skrifar

Endurskoðun á tímum Covid-19

Þegar Ríkisendurskoðun innleiddi Microsoft Teams hópvinnukerfi í febrúar 2020 átti enginn von á því að starfsfólk yrði jafn háð samskiptum í kerfinu eins og raun bar vitni rúmum einum mánuði síðar. Þá færðist öll vinna heim og flest öll samskipti innanhúss og við fyrirtæki og stofnanir fóru fram í gegnum Teams. Aldrei fyrr hefur gengið eins hratt að innleiða tækninýjung þar sem allir urðu að nota kerfið frá upphafi og eftir fáeinir vikur kunnu allir á hvernig fjarfundir virkuðu sem fáir höfðu verið að nota áður. Á sama tíma hættum við með símkerfið og fórum að nota Teams einnig við símtöl og til að geyma og deila gögnum. Þessi innleiðing Ríkisendurskoðunar á Teams hjálpaði mikið til við hversu vel heimavinna starfsfólks í heimsfaraldri Covid-19 tókst.

En hvað breyttist við endurskoðunarvinnuna? Við hættum að fara í heimsóknir til viðskiptavina okkar þannig að upp komu nýjar áskoranir um hvernig ætti að vinna suma þætti endurskoðunarinnar. Allt var unnið heima og öll gögn send rafrænt en sama átti við um flest þau fyrirtæki og stofnanir sem við vorum að endurskoða. Stofnanir og fyrirtæki voru misvel búin að mæta þeim kröfum en í heildina gekk þetta mjög vel þar sem allir lögðust á eitt við að

HÉR ER GRÍMUSKYLDA!

Grímur eru mikilvægar þar sem ekki er hægt að halda fjarlægð.

**Látum grímuna hylja nef og munn
og forðumst að snerta hana.**

LOKAÐ

Vegna samkomutakmarkana
er afgreiðslan lokað

vinna sem best úr erfiðri stöðu og standa þannig að starfsemi sinni að sem mest drægi úr smithættu. En það var ekki hægt að vinna allt heiman frá eins og til dæmis að staðfesta birgðir. Þá urðum við að fara á nokkra staði um síðustu áramót þrátt fyrir að heimavinna stæði enn yfir.

En nú þegar við erum komin til baka og farin að vinna aftur á skrifstofunni þá má segja að komin sé uppsöfnuð þörf á að hitta viðskiptavinum til að fara yfir ýmis atriði með þeim og til að sjá hvernig aðstæður eru hjá þeim núna. Gallinn er sá að eftir að heimavinna hætti er orðið svo auðvelt að fá allt rafrænt að fólk á nú orðið það til að gleyma mikilvægi þess að hittast og skiptast á upplýsingum. Þótt rafræn samskipti séu öll af hinu góða er það einfaldlega svo að fundir á staðnum gefa endurskoðendum oft mun betri sýn yfir hvernig rekstri og uppbygging stofnana og fyrirtækja er háttað.

Þegar heimavinnan byrjaði var mikilvægt að halda áfram að hittast með öðrum hætti í stað óformlegu fundanna á vinnustaðnum þar sem málin eru rædd og krufin. Teams hópinnukerfið leysti þann vanda og urðu fjárfundir á milli starfsmanna reglulegir og mikilvægari einkum í hópavinnu. Starfsmenn komu því oft saman á stuttum Teams fundum og ræddu um þau verkefni sem voru í vinnslu. Á þessum fundum komu einnig oft upp einhver atriði sem fara þurfti yfir og var því kennsla á Teams fundum tíðari og kom í stað formlegrar kennslu eða námskeiða, enda öll endurmenntun í lágmarki eða komin yfir í rafræn námskeið. Þó að heimavinnan hafi að mestu gengið vel þá er það sennilega von flestra að þessum Covid-19 tíma sé lokið og að heimavinna verði framvegis frekar valkvæð en skylda.

Jón Loftur Björnsson sviðsstjóri skrifar

Ríkisfjármálin, fyrr og nú

Fjárreiðulögin 1997 og tilurð þeirra

Lög um fjárreiður ríkisins frá árinu 1997 höfðu verið í undirbúningi um nokkurt skeið áður en þau urðu að lögum. Þóttu fjárreiðulögin vera mikil framför á sínum tíma þar sem festar voru niður fjármálalegar ráðstafanir sem þá voru að ryðja sér til rúms. Þá urðu einnig ýmsar skuldbindingar sem ríkissjóður hafði gengist undir sýnilegri en áður hafði verið. Átti það m.a. við um lífeyrisgreiðslur til opinberra starfsmanna. Fjárreiðulögin leystu af hólmi lög um ríkisbókhald, gerð ríkisreiknings og fjárlaga sem að stofni til voru frá árinu 1966 og höfðu þótt mikið þarfaping á sínum tíma en fjárreiðulögin mörkuðu mikil tímamót.

Það varð á hinn bóginn þannig að regluverk um ríkisfjármálin þróaðist fremur hægt eftir setningu fjárreiðulaganna. Það var veikleiki að áætlanagerð um ríkisfjármálin var að jafnaði aðeins til eins árs í senn. Ekki var nægjanlegt samræmi í beitingu ríkisfjármálaáðgerða við efnahagsstjórn hins opinbera, þ.e. ríkis og sveitarfélaga. Eiginlegar fjármálareglur voru heldur ekki til staðar. Framkvæmd fjárlaga var ekki í mjög föstum skorðum og algengt var að veita aukafjárveitingar sem iðulega voru samþykktar eftir að fjármunum hafði í reynd þegar verið ráðstafað umfram heimildir. Þá skorti nokkuð upp á að ljóst

væri eftir hvaða reglum (reikningsskilastöðlum) skyldi færa bókhald ríkisins og semja ríkisreikning og olli það ýmsum vandkvæðum, s.s. þegar kom að því að bókfæra fjárfestingar og leigusamninga.

LOF – setning laga um opinber fjármál

Hrun fjármálakerfisins árið 2008 og afleiðingar þess fyrir ríkissjóð árin þar á eftir urðu m.a. til þess að ráðist var í umbætur á sviði opinberra fjármála. Fjármála- og efnahagsráðuneytið undirbjó málið og leitaði umsagnar frá fjölda aðila meðan á undirbúningi stóð. Frumvarp til nýrra laga um opinber fjármál var síðan lagt fram árið 2014 og samþykkt í árslok 2015. Það er óhætt að segja að hin nýju lög um opinber fjármál nr. 123/2015 hafi markað tímamót. Settu þau skýran ramma um ríkisfjármálin hvort sem um er að ræða áætlanagerð eða reikningshald. Markmið laganna voru, eins og segir í fyrstu grein þeirra, að stuðla að góðri hagstjórn og styrkri og ábyrgri stjórn opinberra fjármála.

Lögunum er m.a. ætlað að tryggja heildstæða stefnumörkun og áætlanagerð í opinberum fjármálum til lengri og skemmri tíma, skilvirka og hagkvæma opinbera fjárstjórn og starfsemi, að opinber reikningsskil séu í samræmi við viðurkenndar bókhalds- og reikningsskilareglur og að virkt eftirlit sé með stjórn og ráðstöfun opinbers fjár, eigna og réttinda. Á meðal nýmæla í lögunum er að hver ný ríkisstjórn skal setja sér fjármálastefnu og að gera skal fjármálaáætlunir til minnst fimm ára í senn sem leggja skal til grundvallar við fjárlagagerð hvers árs. Skilgreind voru ákveðin grunnildir sem hafa skal að leiðarljósi við stefnumörkun í opinberum fjármálum sem eru sjálfbærni, varfærni, stöðugleiki, festa og gagnsæi. Bæði fjármálastefna og fjármálaáætlunir skulu fylgja tilteknum skilyrðum eða fjármálareglum um afkomu og skuldsetningu A-hluta ríkis og sveitarfélaga. Um leið gera lögin kröfu um að tryggt sé formlegt og reglubundið samstarf við sveitarfélög um mótun fjármálastefnu og fjármálaáætlunar.

Hægara sagt en í að komast

Þótt ný lög um opinber fjármál hafi tekið gildi fyrir allnokkru síðan er ekki þar með sagt að öll markmið laganna hafi náðst, í það minnsta enn sem komið er. Það verður þannig að viðurkennast að ekki hefur tekist að hrinda öllum nýjungum þeirra í framkvæmd hvað þá að tileinka sér að öllu leyti þá hugsun sem lögin fólu í sér.

Upplýsingar um fjárhag ríkisins þyrftu að liggja fyrir með reglubundnari hætti og fyrr en núna er raunin. Þar er svo sem ekki endilega við ákvæði laganna að sakast heldur þarf meiri aga og festu við framkvæmd laganna. Loka þarf tímabilum fyrr til að auðvelda samanburð og upplýsingagjöf. Bæta þarf flokkun ríkisaðila í A-, B- og C-hluta með það fyrir augum að fullt samræmi sé í flokkuninni. Upplýsingar um ríkisfjármál sem birtar eru innan ársins eru sambland af rekstrar- og greiðslugrunni sem m.a. veldur því að samanburður fjárlaga og útkomu er ekki nógu skýr. Meginbókhaldskerfi ríkisaðila þykir ekki mjög notendavænt miðað við kröfur sem gerðar eru í dag. Þá hefur ekki verið lokið við að innleiða allar reikningsskilareglur (staðla) sem ætlunin er að taka upp.

Málum þokar vissulega áfram en mörgum finnst að heldur hægt hafi miðað. Upp á síðkastið má sjálfsgott kenna kórónuveirufaraldrinum um að eiga þar þátt en afleiðingar hans á ríkisfjármálin hafa um leið opnað augu manna fyrir mikilvægi þess að greinargóðar og tímanlegar upplýsingar um stöðu ríkissjóðs og hvert stefni séu ávallt fyrir hendi. Á nokkrum sviðum er akurinn þó að mestu óþægður og má t.d. nefna að ennþá er langt í land að almennt liggi fyrir nákvæm kostnaðargreining á starfsemi og þjónustu sem ríkisaðilar veita en það getur til að mynda skipt máli hyggist stjórnvöld kaupa samskonar þjónustu af einkaaðilum.

Hvað fæst svo fyrir skattfé?

Að lokum má nefna að mælikvarðar um afköst og árangur af starfsemi hins opinbera þyrftu að vera skýrari og aðgengilegri. Ekki er nóg að vita bara hvað hlutirnir kosta heldur þarf um leið að liggja fyrir hvaða ábata þeir skila. Margar tilraunir hafa verið gerðar í árána rás til að varpa betra ljósi á það hvað skattborgar landsins fá fyrir fjármuni sem þeir leggja til hins opinbera, s.s. með verkefnavísunum, stefnumiðuðu árangursmati, árangurstjórnunar- og þjónustusamningum. Á því sviði hafa margar stofnir sýnt mikið frumkvæði en of margar stofnanir gefa lítið eða ekkert fyrir að stjórnendaupplýsingar liggi fyrir. Mikilvægt er að heildstætt yfirlit sé til fyrir ríkið allt sem dregur þetta saman. Því miður hefur viðleitni í þá veru oft á tíðum fjarað út.

Ríkisaðilum ber á hverju ári að skila sínu ráðuneyti áætlun um starfsemi sína fyrir komandi fjárlagaár þar sem rekstur er lagaður að fjárveitingum, en auk fjárhagsupplýsinga skal þar sýna markmið starfseminnar og þá mælikvarða sem beitt er við mat á árangri. Ársskýrslur ráðherra, sem kveðið er á um í lögnum, eiga einnig að varpa betra ljósi á hvernig gengið hafi að ná settum markmiðum.

Lítill reynsla er hins vegar komin á hverju slíkar áætlanir og skýrslur komi til með að skila. Reyndar er það síður en svo einfalt verkefni að þróa mælikvarða sem geta með raunhæfum hætti sagt til um árangurinn af opinberri starfsemi, hvað þá ef ætlunin er að tengja betur saman árangur einstakra ríkisaðila og fjárveitingar til þeirra. Þetta er hins vegar viðfangsefni sem full ástæða er til að gefa aukinn gaum enda mikilvægt að stjórnvöld geti sýnt fram á ábatann af stöðugt nýjum og auknum útgjaldatilfnum.

Ársreikningur 2020

Skýrsla og áritun forstöðumanns

Skv. lögum nr. 46/2016 um ríkisendurskoðanda og endurskoðun ríkisreikninga er ríkisendurskoðandi trúnaðarmaður Alþingis. Ríkisendurskoðandi annast endurskoðun ríkisreiknings og ársreikninga ríkisaðila og fyrirtækja þar sem eignarhald ríkissjóðs er 50% eða meira, hefur eftirlit með framkvæmd fjárlaga og stuðlar að umbótum á fjármálastjórn ríkisins og nýtingu almannaþjárfjár svo sem nánar er mælt fyrir um í 4. gr. laganna. Ríkisendurskoðun er skrifstofa ríkisendurskoðanda.

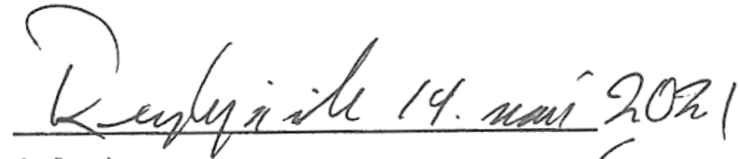
Starfsemi fjárlagaliðarins fellur undir málefna svið 01 og málaflokk 01.20 samkvæmt flokkun í fjárlögum.

Á árinu 2020 var ársveltan kr. 879,2 milljónir og afkoma kr. 30,2 milljónir. Samkvæmt efnahagsreikningi er hrein eign kr. 42,2 milljónir í árslok og eignir samtals kr. 146 milljónir.

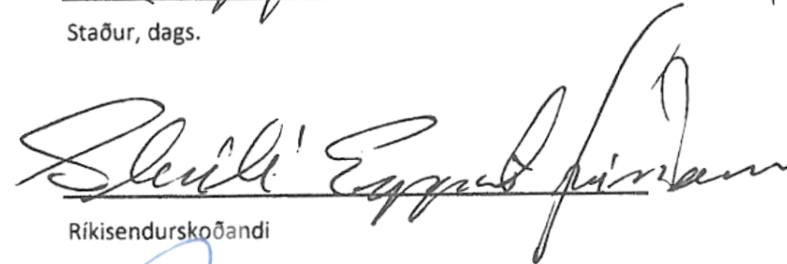
Ársverk hjá Ríkisendurskoðun á árinu 2020 voru 43,6. Heildarlaunakostnaður að viðbættum launatengdum gjöldum var 730,4 m.kr.

Það er álit mitt að ársreikningur 2020 gefi glögga mynd af rekstri, eignum, skuldum og eiginfjárstöðu Ríkisendurskoðunar í samræmi við lög um opinber fjármál.

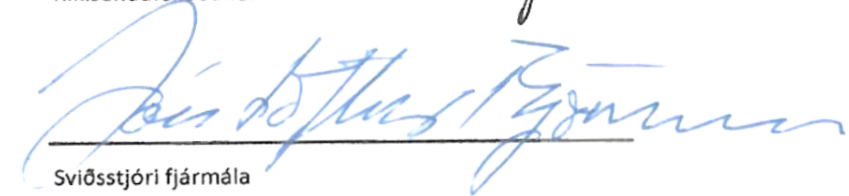
Forstöðumaður og sviðsstjóri fjármála staðfesta hér með ársreikning Ríkisendurskoðunar fyrir árið 2019 með undirritun sinni.

Staður, dags.

Ríkisendurskoðandi

Sviðsstjóri fjármála

Áritun óháðs endurskoðanda

Til forsætisnefndar Alþingis

Álit

Ég hef endurskoðað meðfylgjandi ársreikning Ríkisendurskoðunar fyrir árið 2020. Ársreikningurinn hefur að geyma skýrslu stjórnenda, yfirlit um afkomu ársins, efnahagsreikning, yfirlit um sjóðstreymi, upplýsingar um mikilvægar reikningsskilaaðferðir, yfirlit um stöðu fjárheimilda og aðrar skýringar.

Það er álit mitt að ársreikningurinn gefi glögga mynd af afkomu Ríkisendurskoðunar á árinu 2020, efnahag 31. desember 2020 og breytingu á handbæru fé á árinu 2020, í samræmi við lög sem um stofnunina gilda.

Grundvöllur fyrir álit

Endurskoðað var í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla fyrir opinbera aðila. Ábyrgð mín samkvæmt þeim stöðlum er nánar lýst í kaflanum um ábyrgð endurskoðanda hér fyrir neðan. Ég er óháður Ríkisendurskoðun í samræmi við settar siðareglur fyrir endurskoðendur á Íslandi og hef uppfyllt ákvæði þeirra. Ég tel að við endurskoðunina hafi verið aflað nægilegra og viðeigandi gagna til að byggja álit mitt á.

Ábyrgð stjórnenda á ársreikningnum

Stjórnendur Ríkisendurskoðunar eru ábyrgir fyrir gerð og framsetningu ársreikningsins í samræmi við lög um opinber fjármál og lög um ársreikninga. Stjórnendur eru einnig ábyrgir fyrir því innra eftirliti sem nauðsynlegt er varðandi gerð og framsetningu ársreikningsins, þannig að hann sé án verulegra annmarka, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka.

Ábyrgð endurskoðanda á endurskoðun ársreikningsins

Markmið endurskoðanda er að afla nægjanlegrar vissu um að ársreikningurinn sé án verulegra annmarka hvort sem er af völdum sviksemi eða mistaka og að gefa út áritun sem felur í sér álit endurskoðandans. Nægjanleg vissu er mikil vissu, en ekki trygging þess að endurskoðun framkvæmd í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla fyrir opinbera aðila muni uppgötva allar verulegar skekkjur, séu þær til staðar. Skekkjur geta orðið vegna mistaka eða sviksemi og eru álitnar verulegar ef þær gætu haft áhrif á fjárhagslega ákvarðanatöku notenda ársreikningsins, einar og sér eða samanlagðar.

Endurskoðun mín er í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla fyrir opinbera aðila og byggir á faglegri dómgreind og gagnrýni. Nánar tiltekið er eftirfarandi aðferðum beitt:

- Hætta á verulegri skekkju í ársreikningnum er metin og greind, hvort sem er vegna mistaka eða sviksemi. Endurskoðunaraðgerðir eru tilsniðnar og gerðar til að bregðast við þeim hættum og endurskoðunargagna er aflað sem metin eru nægjanleg og viðeigandi til að undirbyggja álit mitt. Hættan á að uppgötva ekki verulega skekkju vegna sviksemi er meiri en að uppgötva ekki skekkju vegna mistaka, þar sem sviksemi getur falið í sér samsæri, skjalafals, misvísandi framsetningu ársreiknings, að einhverju sé viljandi sleppt eða að farið sé framhjá innri eftirlitsaðgerðum.
- Öflun skilnings á innra eftirliti, sem snertir endurskoðunina, er gerð í þeim tilgangi að beita viðeigandi endurskoðunaraðgerðum, en ekki í þeim tilgangi að veita álit á virkni innra eftirlits stofnunarinnar.

- Metið er hvort reikningsskilaaðferðir sem notaðar eru, og tengdar skýringar, séu viðeigandi og hvort reikningshaldslegt mat stjórnenda sé raunhæft.
- Niðurstaða mín byggir á endurskoðunargögnum sem aflað er fram að dagsetningu áritunar. Engu að síður geta atburðir eða aðstæður í framtíðinni valdið óvissu um einstaka liði ársreikningsins.
- Við lok endurskoðunar er metið í heild sinni hvort ársreikningurinn gefi glögga mynd af undirliggjandi viðskiptum og atburðum, lagt er mat á framsetningu, uppbyggingu, innihald og þar með talið skýringar með tilliti til glöggrar myndar.

Endurskoðandi upplýsir stjórnendur Ríkisendurskoðunar um áætlað umfang endurskoðunarinnar og um mikilvæg atriði sem kunna að koma upp við endurskoðunina, þar á meðal verulega annmarka á innra eftirliti.

Kópavogi, 14. maí 2021

Árni Tómasson, endurskoðandi

Yfirlit yfir afkomu ársins 2020

	Skýr.	2020	2019
Rekstrartekjur			
Framlag ríkissjóðs	2	747.800.000	757.200.000
Seld þjónusta	3	122.686.492	113.560.441
Tekjufærsla frestaðra tekna	2	8.729.565	8.929.666
Rekstrartekjur samtals		879.216.057	879.690.107
Rekstrargjöld			
Laun og launatengd gjöld	4	737.542.771	763.376.455
Annar rekstrarkostnaður	5	102.717.867	106.307.038
Afskriftir	6	8.729.565	8.929.666
Rekstrargjöld samtals		848.990.203	878.613.159
Afkoma fyrir fjármagnsliði		30.225.854	1.076.948
Fjármunatekjur og fjármagnsgjöld			
Gengishagnaður.....		12.901	
Vaxtagjöld.....		(12.407)	(53.123)
Afkoma ársins		<u>30.226.348</u>	<u>1.023.825</u>

Skýringar með ársreikningi eru óaðskiljanlegur hluti yfirlits um afkomu ársins.

Efnahagsreikningur 31. desember 2020

	Skýr.	2020	2019
Eignir			
Fastafjármunir			
Varanlegir rekstrarfjármunir:	6		
Áhöld, tæki og búnaður		23.249.935	26.583.832
Farartæki og vélar		3.296.018	4.237.736
Aðrar eignir		3.494.344	3.494.344
Fastafjármunir samtals		<u>30.040.297</u>	<u>34.315.912</u>
Veltufjármunir			
Krafa á ríkissjóð vegna orlofsskuldbindingar	7	61.446.822	61.446.822
Kröfur á tengda aðila	7	35.241.159	2.556.390
Aðrar viðskiptakröfur og fyrirframgreiddur kostnaður	8	13.576.208	28.703.332
Handbært fé		5.714.820	5.292.708
Veltufjármunir samtals		<u>115.979.009</u>	<u>97.999.252</u>
Eignir samtals		<u>146.019.306</u>	<u>132.315.164</u>

Skýringar með ársreikningi eru óaðskiljanlegur hluti yfirlits um afkomu ársins.

Efnahagsreikningur 31. desember 2020

	Skýr.	2020	2019
Eigið fé og skuldir			
Eigið fé			
Hrein eign	9	42.244.683	12.018.335
Eigið fé samtals		<u>42.244.683</u>	<u>12.018.335</u>
Skuldir			
Skammtímaskuldir:			
Tengdir aðilar	7	593.919	22.899.515
Viðskiptaskuldir		5.828.870	7.885.565
Ýmsar skammtímaskuldir	10	81.042.982	70.573.332
Frestun tekjufærslu fjárfestingarheimilda	11	16.308.852	18.938.417
Skuldir samtals		<u>103.774.623</u>	<u>120.296.829</u>
Eigið fé og skuldir samtals		<u>146.019.306</u>	<u>132.315.164</u>
Aðrar upplýsingar	12		

Skýringar með ársreikningi eru óaðskiljanlegur hluti efnahagsreiknings.

Sjóðstreymi ársins 2020

	Skýr.	2020	2019
Rekstrarhreyfingar			
Hreint veltufé frá rekstri:			
Afkoma ársins		30.226.348	1.023.825
Rekstrarliðir sem ekki hafa áhrif á fjárstreymi:			
Leiðrétting á gjöldum vegna fyrra árs		8.729.565	
Afskriftir	6	(8.729.565)	8.929.666
Tekjufærsla frestaðra tekna fyrri ára	2	30.226.348	(8.929.666)
		<u>30.226.348</u>	<u>1.023.825</u>
Breyting rekstrartengdra eigna og skulda:			
Greiðslustaða við ríkissjóð		(56.639.976)	14.996.888
Aðrar kröfur		17.683.514	(15.374.822)
Aðrar skammtímaskuldir að frádreginni frestun tekjufærslu		7.506.176	8.685.383
		<u>(31.450.286)</u>	<u>8.307.449</u>
		(1.223.938)	9.331.274
Fjárfestingarhreyfingar			
Kaupverð varanlegra rekstrarfjármuna	6	(4.453.950)	(10.385.912)
Fjármögnunarhreyfingar			
Fjárfestingarframlag		6.100.000	5.900.000
Breyting á handbæru fé á árinu			
Handbært fé í byrjun árs		422.112	4.845.362
		5.292.708	447.346
		<u>5.714.820</u>	<u>5.292.708</u>

Skýringar með ársreikningi eru óaðskiljanlegur hluti sjóðstreymisýfirlits.

1. Yfirlit um helstu reikningsskilaaðferðir

Grundvöllur reikningsskila

Ársreikningurinn er gerður í samræmi við lög um opinber fjármál og ákvarðanir reikningsskilaráðs A-hluta ríkissjóðs auk þess að styðjast við ákvæði laga um ársreikninga eftir því sem við á. Hér er gerð grein fyrir helstu reikningsskilaaðferðum sem beitt er við gerð ársreikningsins. Reikningsskilin eru á rekstrargrunni að öðru leyti en sjóðstreymi sem er á greiðslugrunni.

Beitt er kostnaðarverðsreglu vð gerð reikningsskilanna.

Við gerð reikningsskilanna þurfa stjórnendur að meta ýmis atriði og gefa sér forsendur um mat á eignum, skuldum, tekjum og gjöldum. Aðferðir þessar eiga sér stoð í alþjóðlegum reikningsskilastöðlum, IPSAS, ákvörðunum reikningsskilaráðs A-hluta ríkissjóðs eða styðjast við ákvæði ársreikningalaga, en raunverulegt verðmæti þeirra liða sem þannig eru metnir getur við sölu eða innlausn reynst annað en niðurstaða samkvæmt matinu.

Innlausn tekna

Tekjur af afhendingu á vörum og þjónustu til þriðja aðila eru metnar á gangvirði móttækis endurgjalds. Tekjur af sölu vöru eru færðar þegar verulegur hluti áhættu og ávinnings af eignarhaldi hefur færst til kaupanda. Tekjur vegna veittrar þjónustu eru færðar línulega yfir þann tíma sem þjónustan er veitt, nema fyrir liggi atvik sem betur lýsir lokum viðskiptanna.

Fjárveitingar til rekstrar ársins eru færðar til tekna á árinu.

Fjárveitingar sem ætlaðar eru til fjárfestinga eru færðar til tekna þannig að þær mæti þeim kostnaði sem af fjárfestingunni hlýst í formi afskrifta, úreldingar eða sölutaps.

Gjöld

Gjöld eru færð á því tímabili þegar til þeirra er stofnað.

Fjármunatekjur og (fjármagnsgjöld)

Vaxtatekjur af almennum bankainnstæðum færast hjá ríkissjóði.

Varanlegir rekstrarfjármunir og afskriftir

Varanlegir rekstrarfjármunir eru færðir á kostnaðarverði að frádregnum afskriftum. Liggi kostnaðarverð ekki fyrir er miðað við metið gangvirði sem kostnaðarverð. Ef eignar er aflað án endurgjalds eða gegn vægu endurgjaldi er eignin færð til tekna á gangverði, þegar gangvirði verður ákvarðað með áreiðanlegum hætti, í yfirlit um afkomu.

Afskriftir eru reiknaðar línulega miðað við áætlaðan notkunartíma einstakra hluta rekstrarfjármuna þannig að kostnaðarverði, eða matsvirði, að frádregnu niðurlagsverði sé dreift á notkunartíma eignarinnar. Afskriftaraðferð, notkunartími og niðurlagsverð eru endurmetin á uppgjörstegum og breytt ef við á.

Áætlaður notkunartími varanlegra rekstrarfjármuna er sem hér segir eftir flokkum:

Áhöld og búnaður	3-10 ár
Farartæki og vélar	8 ár
Aðrar eignir	óafskrifað

Þegar bókfært verð eigna er hærra en endurheimtanlegt verð þeirra, eru eignirnar færðar niður í endurheimtanlegt verð.

Söluverð og þar með talinn söluhagnaður eigna myndar heimild til endurnýjunar eigna og er meðhöndlað sem fjárfestingarheimild. Hagnaður eða tap af sölu eigna er mismunur á söluverði og bókfærðu verði á söludegi og er hluti af afkomu ársins.

Kostnaður vegna viðhalds er gjaldfærður í yfirlit um afkomu þegar hann fellur til. Kostnaður við meiriháttar endurbætur á varanlegum rekstrarfjármunum er eignfærður þegar endurbótum er ætlað hafa í för með sér að eignir verði hæfari til tekjuöflunar eða nýtingartími breytist. Endurbæturnar eru afskrifaðar á áætluðum endingartíma viðkomandi eigna.

Viðskiptakröfur

Viðskiptakröfur eru færðar á nafnverði að frádreginni niðurfærslu til að mæta þeim kröfum sem kunna að tapast. Niðurfærslan er byggð á mati á tapsáhættu gagnvart einstökum kröfum og kröfunum í heild. Kröfur sem eru endanlega tapaðar eru færðar út úr bókum stofnunarinnar.

Handbært fé

Handbært fé og jafngildi þess eru færð í efnahagsreikning á kostnaðarverði. Handbært fé samanstendur af sjóði og óbundnum bankainnstæðum.

Viðskiptaskuldir og aðrar fjárskuldir

Viðskiptaskuldir og aðrar fjárskuldir eru skráðar eftir mati á þeim útgjöldum sem þarf til að gera upp skuldbindinguna. Skuldir sem gerast upp eftir lengri tíma en 12 mánuði, aðrar en Orlofsskuldbinding og Frestun tekjufærslu fjárfestingaheimilda, eru skráðar á núvirði áætlaðs framtíðarsjóðstreymis vegna greiðslu þeirra. Um skuldaliðinn Frestun tekjufærslu fjárfestingaheimilda vísast til skýringar nr. 11.

Tengdir aðilar

Tengdir aðilar er ríkissjóður og aðrir ríkisaðilar í A-hluta ríkissjóðs.

Samanburðarfjárhæðir

Þar sem við á hefur samanburðarfjárhæðum verið breytt til þess að gæta samræmis við breytingu á framsetningu þessa árs.

	2020	2019
2. Tekjufærsla fjárveitinga		
Heildarfjárveiting á fjárlögum.....	753.900.000	763.100.000
Þar af fjárveiting til fjárfestinga, færð á frestaðar tekjur sjá skýringu 11	(6.100.000)	(5.900.000)
Tekjufærsla frestaðra tekna.....	8.729.565	751.300.000
	<u>756.529.565</u>	<u>1.508.500.000</u>
 3. Seld þjónusta		
Sérfræðiþjónusta	121.455.842	111.299.941
Mötuneyti	1.230.650	2.260.500
	<u>122.686.492</u>	<u>113.560.441</u>
 4. Laun og launatengd gjöld		
Laun	589.838.661	612.617.578
Orlof, breyting	10.742.808	7.199.793
Launatengd gjöld	129.854.782	134.892.611
Starfsmannakostnaður	7.106.520	8.666.473
	<u>737.542.771</u>	<u>763.376.455</u>
 Meðalfjöldi stöðugilda	 43,6	 48,1

	2020	2019
5. Annar rekstrarkostnaður		
Bækur, ritföng, filmur o.fl.	1.359.396	1.118.325
Byggingarvörur, almennar	56.799	87.686
Byggingarvörur, aðrar	2.795	0
Tæki og búnaður til innréttinga	83.819	214.440
Ýmis tæki og áhöld	1.533.220	1.216.524
Varahlutir og viðhaldsvörur	3.293	19.505
Orkugjafar	2.458.010	2.316.494
Matvæli	15.724.118	18.138.791
Ýmsar sérgreindar vörur	176.982	47.457
Almennar rekstrarvörur	825.967	983.716
<i>Vörukaup, almenn</i>	22.224.399	24.142.938
Fundir, námskeið, risna	2.079.484	3.873.582
Ferðir, uppihald	615.557	1.942.479
Akstur	413.905	1.165.422
Sérfræðiþjónusta	6.861.628	8.889.949
Innheimta, umboðs-, sölu- og þjónustugjöld	36.015	63.599
Auglýsingar og kynningarstarfsemi	875.184	512.783
Prentun, póstur, flutningar og önnur þjónusta	951.922	381.261
<i>Funda- og ferðakostnaður, akstur og ýmis sérfræðiþjónusta</i>	11.833.695	16.829.075
Afnotagjöld	11.042.536	8.238.635
Leigugjöld	51.700.176	50.960.962
Notkun véla og flutningatækja	838.180	64.235
Verkkaup	4.238.986	5.175.445
Tryggingar, lögboðnar	88.814	85.165
Opinber gjöld	751.081	810.583
<i>Leigugjöld, verkkaup, bætur, tryggingar, opinber gjöld o.fl.</i>	68.659.773	65.335.025
Annar rekstrarkostnaður samtals	102.717.867	106.307.038

6 Varanlegir rekstrarfjármunir	31.12.2020	31.12.2019
Varanlegir rekstrarfjármunir greinast þannig:		
Áhöld, tæki og búnaður	23.249.935	26.583.832
Farartæki og vélar	3.296.018	4.237.736
Aðrar eignir	3.494.344	3.494.344
	<u>30.040.297</u>	<u>34.315.912</u>

Varanlegir rekstrarfjármunir og afskriftir greinast þannig í árslok 2020:

	Áhöld, tæki og búnaður	Farartæki og vélar	Aðrar eignir	Samtals
Staða 1.1.2020	54.848.755	7.533.749	3.494.344	65.876.848
Viðbætur á árinu	4.453.950	0	0	4.453.950
	<u>59.302.705</u>	<u>7.533.749</u>	<u>3.494.344</u>	<u>70.330.798</u>
Afskriftir 1.1.2020	28.264.923	3.296.013	0	31.560.936
Afskrift ársins	7.787.847	941.718	0	8.729.565
	<u>36.052.770</u>	<u>4.237.731</u>	<u>0</u>	<u>40.290.501</u>
Staða 31.12.2020	<u>23.249.935</u>	<u>3.296.018</u>	<u>3.494.344</u>	<u>30.040.297</u>

7 Tengdir aðilar

Viðskipti við tengda aðila eru á sömu kjörum og viðskipti við ótengda aðila.

Þegar reikningsskilareglur kváðu á um að færa skyldi áunnið ótekið orlof starfsmanna til skuldar í ársreikningi ríkisstofnana, lagði ríkissjóður stofnununum til samsvarandi framlag til þess að ekki hallaði á hreina eign þeirra og til varð krafa á ríkissjóð, aðgreind frá almennum viðskiptareikningi

	31.12.2020	31.12.2019
	61.446.822	61.446.822
<i>Aðrar kröfur á tengda aðila:</i>		
Viðskiptareikningur við ríkissjóð	35.241.159	0
Aðrir ríkisaðilar í A-hluta ríkissjóðs	0	2.556.390
	<u>35.241.159</u>	<u>2.556.390</u>
<i>Skuldir við tengda aðila:</i>		
Viðskiptareikningur við ríkissjóð	0	21.398.817
Viðskiptareikningar við ríkisaðila í A-hluta ríkissjóðs	593.919	1.500.698
	<u>593.919</u>	<u>22.899.515</u>

8 Aðrar viðskiptakröfur og fyrirframgreiddur kostnaður	31.12.2020	31.12.2019
Viðskiptakröfur á aðila utan A-hluta ríkissjóðs	13.528.699	28.535.000
Aðrar kröfur	47.509	168.332
	<u>13.576.208</u>	<u>28.703.332</u>

9 Eigið fé

Yfirlit um breytingar á eiginfjárreikningum;

Hrein eign		
Jöfnuður 1.1.	12.018.335	10.994.510
Afkoma ársins	30.226.348	1.023.825
Jöfnuður 31.12.	<u>42.244.683</u>	<u>12.018.335</u>

Ráðstöfun afkomu ársins og yfirfærsla eiginfjár yfir á næsta ár er háð frekari yfirferð og byggir endanleg ákvörðun á reglum sem fjármála- og efnahagsráðuneyti setur út frá 30. gr. laga um opinber fjármál í samráði við viðkomandi fagraðuneyti. Niðurstaðan verður birt í séryfirliti með ríkisreikningi.

10 Ýmsar skammtímaskuldir

Ógreitt orlof	81.042.982	70.300.174
Önnur ógreidd gjöld	0	273.158
	<u>81.042.982</u>	<u>70.573.332</u>

11 Frestun tekjufærslu fjárveitinga til fjárfestinga

Ríkissjóður fjármagnar rekstur stofnunarinnar, þar með taldar fjárfestingar. Fjárfesting í varanlegum rekstrarfjármunum er í eðli sínu fyrirframgreiðsla kostnaðar sem dreift er til gjalda á notkunartíma eignanna í formi afskrifta. Til mótvægis við eignfærsluna er færður liður, Frestun tekjufærslu fjárfestingarheimilda, sem endurspeglar fjármögnun ríkisins á viðkomandi eignum. Skuldaliður þessi færir til tekna á eftirstöðvum notkunartíma eignanna eða fellur niður við sölu eignanna nema söluandvirðið verði notað til endurfjárfestingar.

	31.12.2020	31.12.2019
Fjárheimild til fjárfestinga sem búið er að nýta	30.040.297	34.315.912
Ónotuð fjárfestingarheimild/(ráðstafað til fjárfestinga umfram heimild)	<u>(13.731.445)</u>	<u>(15.377.495)</u>
	<u>16.308.852</u>	<u>18.938.417</u>

	Nýtt fjár- heimild til fjárfestinga	Ónýtt/ (ofnýtt) fjárheimild	Samtals frestun tekjufærslu
Staða 1.1.2020	34.315.912	(15.377.495)	18.938.417
Fjárveiting ársins til fjárfestinga	0	6.100.000	6.100.000
Fjárfesting í varanlegum rekstrarfjármunum	4.453.950	(4.453.950)	0
Tekjufærsla frestaðra tekna	<u>(8.729.565)</u>	<u>0</u>	<u>(8.729.565)</u>
	<u>30.040.297</u>	<u>(13.731.445)</u>	<u>16.308.852</u>

Af frestuðum tekjum vegna fjárfestinga í árslok 2020 munu kr. 7,8 milljónir koma til tekna á árinu 2021.

12 Aðrar upplýsingar

Skuldbindandi samningar

Ríkisendurskoðun hefur gert ótímabundna skuldbindandi samninga um húsnæði fyrir starfsemi stofnunarinnar ásamt leigu á bifreiðastæðum. Árlegar greiðslur vegna húsaleigu og bifreiðastæða nema 53,5 milljónum króna á verðlagi 1/1 2021. Árlegar greiðslur skuldbindandi samninga vegna hugbúnaðar, vistunar kerfa ofl. rekstrarliða nema 9,8 milljónum króna.

Veðsetningar

Engar veðsetningar eru áhvílandi á eignum stofnunarinnar í árslok 2020.

Veittar ábyrgðir

Stofnunin hefur ekki gengist í ábyrgðir vegna þriðja aðila.

Óefnislegar eignir

Vegna ákvæða í lögum um ársreikninga um að óheimilt sé að eignfæra áður gjaldfærðar óefnislegar eignir, eru óefnislegar eignir sem stofnað var til fyrir 1.1.2017 ekki færðar til eignar við innleiðingu á LOF.

Óefnislegar eignir stofnunarinnar felast í ýmsum hugbúnaði og lausnum þeim tengdum.

Óafturkallanleg loforð

Stofnunin hefur ekki veitt nein óafturkallanleg loforð sem hafa áhrif á framtíðarrekstur hennar.

Lífeyrisskuldbindingar

Skuldbindingar vegna áunninna réttinda starfsmanna, umfram greiðslur vegna þeirra í lífeyrissjóð, hvílir á ríkissjóði.

Atburðir eftir

reikningsskiladag

Engir atburðir hafa átt sér stað eftir reikningsskiladag sem hafa áhrif á fjárhagsstöðu og upplýsingar í ársreikningi.

RÍKISENDURSKOÐUN

Júní 2021